

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

Evidenčné číslo: 101006/I/2023/36124042120755204

VYBRANÉ FAKTORY OVPLYVNĚJÚCE VZNIK NOVÝCH
PRÁVNICKÝCH OSÔB

DIPLOMOVÁ PRÁCA

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

Evidenčné číslo: 101006/I/2023/36124042120755204

**VYBRANÉ FAKTORY OVPLYVŇUJÚCE VZNIK NOVÝCH
PRÁVNICKÝCH OSÔB**

DIPLOMOVÁ PRÁCA

Študijný program:	Financie a dane
Študijný odbor:	Ekonómia a manažment
Pracovisko (katedra/ústav):	Fakulta financií
Vedúci diplomovej práce:	doc. Ing. Jana Kušnírová, PhD.

Bratislava 2023

Bc. Natália Hajdučíková

Pod'akovanie

Ďakujeme veľmi pekne školiteľke pani doc. Ing. Jana Kušnírová, PhD. za poskytnutie odbornej podpory a cenných odporúčaní počas procesu tvorby diplomovej práce.

Abstrakt v štátnom jazyku

HAJDUČÍKOVÁ, Natália: Vybrané faktory ovplyvňujúce vznik nových právnických osôb. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta; Katedra financií. – Vedúci záverečnej práce: doc. Ing. Jana Kušnírová, PhD.– Bratislava: NHF EU, 2023, počet strán 73.

Cieľom záverečnej práce je poskytnúť ucelený pohľad na problematiku zdaňovania právnických osôb z aspektu vzniku nových právnických osôb v Slovenskej republike v komparácii s Nórskom. Zo získaných výsledkov následne vyzdvihneme tie najdôležitejšie rozdiely medzi týmito dvoma krajinami a zhodnotíme faktory, ktoré ovplyvňujú vznik nových právnických osôb. Poskytneme odporúčania, ako by mohla Slovenská republika zlepšiť svoje podmienky pre zakladanie nových spoločností v porovnaní s Nórskom. Naša diplomová práca je rozdelená do 4 kapitol. Obsahuje 3 grafy a 27 tabuliek. Prvá kapitola je venovaná oboznámeniu sa so skúmanou problematikou, jej základnými charakteristikami a daňovým systémom danej krajiny. Rozoberieme tu konkrétne spoločnosti v daných krajinách, ich bližšiu špecifikáciu, aj to, aké podmienky je potrebné splniť, aby sme si mohli otvoriť spoločnosť v Slovenskej republike alebo v Nórsku. Následne rozoberieme krajiny z pohľadu vývoja základných makroekonomických ukazovateľov. V tejto kapitole zobrazíme aj aktuálnu daňovú sústavu vybraných krajín. Nasledujúcimi kapitolami, a to druhou kapitolou sa zameriame na vytýčenie cieľa diplomovej práce, ktorý chceme dosiahnuť. V tretej kapitole kvantifikujeme vybrané použité metódy a metodiku získavania informácií pre dosiahnutie stanoveného cieľa. V poslednej kapitole sa budeme zaoberať porovnaním vybraných aspektov zakladania spoločnosti v Slovenskej republike a v Nórsku. Na záver poskytneme návrhy, ako by Slovenská republika mohla zlepšiť a zefektívniť svoje podmienky pre zakladanie nových spoločností v porovnaní s Nórskom.

Kľúčové slová:

právnické osoby, založenie spoločnosti, špecifický daňový režim v Nórsku.

Abstract of the bachelor thesis

HAJDUČÍKOVÁ, Natália: Selected factors influencing the emergence of new legal entities. - University of Economics in Bratislava. Faculty of National Economy; Department of Finance. - Thesis supervisor: doc. Ing. Jana Kušnírová, PhD.– Bratislava: NHF EU, 2023, number of pages 73.

The aim of the final thesis is to provide a comprehensive view on the taxation of legal entities from the perspective of the creation of new legal entities in the Slovak Republic in comparison with Norway. From the obtained results, we will highlight the most important differences between these two countries and evaluate the factors that affect the creation of new legal entities. We will provide recommendations on how the Slovak Republic could improve its conditions for establishing new companies compared to Norway. Our thesis is divided into 4 chapters. It contains 3 graphs and 27 tables. The first chapter is devoted to familiarizing ourselves with the studied topic, its basic characteristics and the tax system of the given country. We will discuss specific companies in these countries, their closer specification, and the conditions that need to be met in order to open a company in the Slovak Republic or Norway. In the following chapters, specifically in the second chapter, we will focus on outlining the goal of the thesis that we want to achieve. In the third chapter, we will quantify the selected methods and methodology for obtaining information to achieve the established goal. In the last chapter, we will deal with the comparison of selected aspects of establishing a company in the Slovak Republic and Norway. Finally, we will provide suggestions on how the Slovak Republic could improve and streamline its conditions for establishing new companies compared to Norway.

Keywords:

legal entities, company establishment, specific tax regime in Norway.

Obsah

Obsah	5
Zoznam tabuliek a grafov	7
Zoznam skratiek	9
Úvod	10
1 Súčasný stav riešenia problematiky doma a v zahraničí.....	12
1.1 Spoločnosť s ručením obmedzeným.....	14
1.2 Akciová spoločnosť	15
1.3 Jednoduchá spoločnosť na akcie – j.s.a.	17
1.4 Komanditná spoločnosť	18
1.5 Verejná obchodná spoločnosť	19
1.6 Základné znaky dane	20
1.7 Daňová sústava v Slovenskej republike	23
1.8 Nórsko	24
1.9 Aksjeselskap (AS), nórska spoločnosť s ručením obmedzeným LLC	26
1.10 Nórska akciová spoločnosť ASA, PLC	28
1.11 Nórska pobočka zahraničnej spoločnosti, NUF	29
1.12 Všeobecné partnerstvá ANS/DA	31
1.13 Daňová sústava Nórska	33
2 Cieľ práce.....	38
3 Metodika práce a metódy skúmania	39
4 Vybrané aspekty založenia spoločnosti v Slovenskej republike a v Nórsku.....	41
4.1 Založenie spoločnosti v Slovenskej republike	41
4.2 Založenie vybraných typov spoločností v Nórsku	43
4.3 Vybrané aspekty novozaložených podnikov v Nórsku od roku 2015-2019.....	47
4.4 Vybrané aspekty vzniknutých a zaniknutých firiem v rokoch 2015 až 2021 v Slovenskej republike	51
4.5 Daňové zaťaženie v Nórsku	54
4.6 Režim dane z ropy	56
4.7 Daňový režim vodnej energie	58
4.8 Režim dane z tonáže zásielky	59
4.9 Porovnanie Slovenska s Nórskom	63
Záver	70

Zoznam použitej literatúry	74
---	-----------

Zoznam tabuliek a grafov

Zoznam tabuliek

Tabuľka č.1	Makroekonomické ukazovatele Slovenska 2022	12
Tabuľka č. 2	Spôsob výpočtu základu dane pre právnické osoby	22
Tabuľka č. 3	Vývoj sadzby dane z príjmov Právnických osôb v Slovenskej republike	23
Tabuľka č. 4	Makroekonomické ukazovatele Nórska 2022	25
Tabuľka č.5	Vybrané výhody a nevýhody AS	28
Tabuľka č.6	Vybrané výhody a nevýhody všeobecného partnerstva	33
Tabuľka č. 7	Porovnanie medzi Nóorskymi subjektami	44
Tabuľka č. 8	Porovnanie medzi Slovenskými subjektami	46
Tabuľka č.9	Miera novozaložených podnikov v Nórsku za jednotlivé roky	47
Tabuľka č.10	pre spoločnosť ANS	48
Tabuľka č.11	pre spoločnosť AS	49
Tabuľka č.12	pre spoločnosť ASA	49
Tabuľka č.13	pre spoločnosť DA	49
Tabuľka č.14	pre spoločnosť NUF	50
Tabuľka č.15	Počet vzniknutých firiem v Slovenskej republike	51
Tabuľka č.16	Počet zaniknutých firiem v Slovenskej republike	52
Tabuľka č.17	Prehľad počtu vzniknutých spoločností podľa právnych foriem	52
Tabuľka č.18	Prehľad počtu zaniknutých spoločností po rokoch podľa právnych foriem	53
Tabuľka č.19	Firmy v zisku alebo v strate od roku 2019-2021	54
Tabuľka č.20	Výpočet dane z príjmu pre AS	55
Tabuľka č. 21	Výpočet dane z ropy	57
Tabuľka č.22	Vyrovnaná daň pre spoločnosti podľa daňových pravidiel za roky 2019- 2020.	61
Tabuľka č.23	Daňové priznanie pre spoločnosti podľa sektorov v (miliónoch korún NOK)	63
Tabuľka č.24	Celková implicitná sadzba dane z kapitálu,2008 – 2020, v (%)	64
Tabuľka č.25	Implicitná sadzba dane z príjmu podnikov, 2008 – 2020 (%),tradičná verzia	65
Tabuľka č.26	Pomer základnej dane právnických osôb k HDP,	67

(Tradičná verzia), 2008-2020, (% HDP)

Tabuľka č.27	Zákonná sadzba dane z príjmov právnických osôb (vrátane príplatkov), 2000-2022, (%)	68
--------------	--	----

Zoznam grafov

Graf č. 1	Daňové príjmy, 2020 (v % celkovom zdanení)	36
Graf č. 2	Zdroje príjmov v Nórsku a v Slovenskej republike v porovnaní s OECD priemerom za rok 2020	37
Graf č.3	Rozdiely v implicitných daňových sadzbách, 2020, v (%)	66

Zoznam skratiek

DDS	Doplňková dôchodková spoločnosť
DSS	Dôchodková spracovateľská spoločnosť
AS	Nórske spoločnosti s ručením obmedzeným
ASA	Nórska akciová spoločnosť
NUF	Zahraničné podniky registrované v Nórsku
ANS/DA	Všeobecné partnerstvá
HDP	Hrubý domáci produkt
FO	Fyzická osoba
PO	Právnická osoba
SR	Slovenská republika
ÚPVS	Ústredný portál verejnej správy
ZI	Základné imanie
NBS	Národná banka Slovenska
IFRS	Medzinárodné štandardy finančného výkazníctva
OR	Obchodný register
EHP	Európsky hospodársky priestor
NAV	Nórsky úrad práce
DPH	Daň z pridanej hodnoty
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
CIT	Daň z príjmu právnických osôb
EÚ	Európska únia

Úvod

Táto diplomová práca sa zaoberá analýzou procesu vzniku nových právnických osôb v kontexte Európskej únie, konkrétne v Nórsku a Slovenskej republike. Výber týchto krajín bol motivovaný, tým že sme v Nórsku strávili niekoľko mesiacov. To nás viedlo k záujmu o porovnanie procesu zakladania spoločností v oboch krajinách, k identifikovaniu a analyzovaniu faktorov ovplyvňujúce vznik nových právnických osôb v Nórsku, a porovnať ich s faktormi ovplyvňujúcimi vznik nových právnických osôb v Slovenskej republike, s dôrazom na odlišnosti a podobnosti v prístupe k zakladaniu spoločností v oboch krajinách.

V prvej kapitole sa venujeme oboznámeniu sa so skúmanou problematikou, jej základnými charakteristikami a daňovým systémom danej krajiny. Rozoberieme tu konkrétne spoločnosti v danej krajine, ich bližšiu špecifikáciu, aj to, aké podmienky je potrebné splniť, aby sme si mohli otvoriť spoločnosť v Slovenskej republike alebo v Nórsku. Bližšie opíšeme právnické osoby na Slovensku ako: spoločnosť s ručením obmedzeným, akciová spoločnosť, jednoduchá spoločnosť na akcie, komanditná spoločnosť, verejná obchodná spoločnosť a taktiež právnické osoby v Nórsku ako: Nórska spoločnosť s ručením obmedzeným, akciová spoločnosť, pobočka zahraničnej spoločnosti, všeobecné partnerstvá. Následne rozoberieme krajiny z pohľadu vývoja základných makroekonomických ukazovateľov na porovnanie so Slovenskom. Zobrazíme si aj aktuálnu daňovú sústavu v Slovenskej republike a v Nórsku, kde bližšie špecifikujeme priame a nepriame dane vo vybranej krajine.

Následujúcimi kapitolami, a to druhou kapitolou sa zameriame na vytýčenie cieľa diplomovej práce, ktorý chceme dosiahnuť. V tretej kapitole kvantifikujeme vybrané použité metódy a metodiku získavania informácií pre dosiahnutie stanoveného cieľa. Opíšeme postup, ako sa tieto metódy aplikujú na dostupné dáta a ako z nich budeme vyvodzovať závery.

Posledná kapitola našej práce sa bude zameriavať na dosiahnutie vytýčeného cieľa a čiastkových cieľov. V nej sa bude klásť dôraz na porovnanie vybraných aspektov založenia spoločnosti v Slovenskej republike a v Nórsku. Pomocou analýzy základných pojmov právnických osôb vo vybraných krajinách, sa budeme snažiť identifikovať, ktoré typy spoločností sú najčastejšie zakladané v jednotlivých krajinách a v akom percentuálnom vyjadrení. Bližšie si charakterizujeme daňové zaťaženie v Nórsku. Taktiež budeme klásť dôraz na špecifický daňový režim, ktorý sa vzťahuje na príjmy z ropy,

vodnej energie a tonážovej zásielky v Nórsku. Rozoberieme si rozdiely medzi krajinami v oblasti podmienok a procesu zakladania podnikov.

Na záver diplomovej práce vieme zhrnúť dôležité poznatky získané z analýz a komparácií. V tejto kapitole zhodnotíme, ktoré faktory ovplyvňujú vznik nových právnických osôb a ako ovplyvňujú proces zakladania spoločnosti v oboch krajinách. Tiež sa pokúsime poskytnúť vhodné odporúčania pre zlepšenie podmienok pre zakladanie nových spoločností v Slovenskej republike v porovnaní s Nórskom. Napríklad budeme zvažovať, či by sa mohlo zlepšiť daňové zaťaženie, či by sa mohli skrátiť lehoty pre registráciu spoločnosti, alebo či by sme mohli poskytnúť viac informácií a podpory pre začínajúcich podnikateľov.

1 Súčasný stav riešenia problematiky doma a v zahraničí

Na začiatku tejto diplomovej práce sa budeme zaoberať Slovenskou republikou, a to konkrétne jej základnými makroekonomickými ukazovateľmi a konkrétnymi obchodnými spoločnosťami. Ďalej sa budeme venovať Nórsku, poukážeme na ich základné makroekonomické ukazovatele, a pozrieme sa na konkrétne obchodné spoločnosti Nórska.

Medzi základné makroekonomické ukazovatele Slovenskej republiky zaradujeme hrubý domáci produkt, nezamestnanosť, cenovú hladinu – infláciu, úrokovú sadzbu.

Slovensko sa rozprestiera na rozlohe 49,035 km², ktorú obýva viac ako 5 miliónov občanov.

Tabuľka č.1 Makroekonomické ukazovatele Slovenska 2022

Miera rastu HDP	0.4%
Ročná miera rastu HDP	3.1%
Miera nezamestnanosti	6.3%
Miera inflácie	13.2%
Úroková sadzba	0.5%
Štátny dlh voči HDP	63.1%

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa: (Tradingeconomics. *Slovakia Indicators*).¹

V Slovenskej republike máme viacero druhov obchodných spoločností. Táto obchodná spoločnosť vystupuje ako právnická osoba, ktorá je založená na podnikanie.²

Medzi obchodné spoločnosti zaradujeme:

- Spoločnosť s ručením obmedzeným – s.r.o.
- Akciovú spoločnosť – a.s.
- Jednoduchá spoločnosť na akcie – j.s.a.
- Komanditná spoločnosť – k.s
- Verejná obchodná spoločnosť- v.o.s

Právnická osoba predstavuje subjekt, prípadne organizáciu osôb a majetku. Môže ísť teda o podnikateľský alebo nepodnikateľský subjekt.

¹ Tradingeconomics. 2022. *Slovakia Indicators*. [online]. 2022. [cit. 2022. 08. 08]. Dostupné na internete: <<https://tradingeconomics.com/slovakia/indicators>>

² Zákon č. 513/1991 z 17.07.2022. o obchodnom zákonníku. § 56. [online]. 2022. [cit. 2022. 08. 08]. Dostupné na internete:< <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/>>

K nepodnikateľským subjektom patria:

- obec,
- nadácia.

Po založení má právnická osoba spôsobilosť na práva a na právne úkony. Môže vo vlastnom mene meniť, nadobúdať alebo rušiť oprávnenia. Môže tiež na seba brať povinnosť a zakladať alebo rušiť právne vzťahy.

Na to, aby ste mohli právnickú osobu založiť, je potrebné zapísať ju do príslušného obchodného registra. Právnická osoba je zapísaná aj na Štatistickom úrade Slovenskej republiky, ktorý prideluje identifikačné číslo organizácie.

Občiansky zákonník uvádza, že právnickými osobami sú:

- združenia fyzických alebo právnických osôb – občianske združenia, obchodné spoločnosti,
- účelové združenia majetku – nadácie,
- jednotky územnej samosprávy – obce,
- iné subjekty, o ktorých to ustanovuje zákon, napr. banky.³

³ Zákon č. 40/1964 z 01.01.2019. Občiansky zákonník. § 18. [online]. 2022. [cit. 2022. 07. 04]. Dostupné na internete:< <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/20190101>>

1.1 Spoločnosť s ručením obmedzeným

V Slovenskej republike sa spoločnosť s ručením obmedzeným začala používať po vzniku prvej Československej republiky v roku 1920.⁴ Pri spoločnosti s ručením obmedzeným sa používa skratka s.r.o.. Je označovaná ako kapitálová spoločnosť, ktorú zakladá najmenej jedna osoba a najviac 50 spoločníkov. Spoločníci v spoločnosti s ručením obmedzením ručia za záväzky spoločnosti do výšky nevyplateného základného imania. V s.r.o. pozostáva základný kapitál z vkladov spoločníkov spoločnosti, ktoré sú vopred stanovené. S.R.O. je vhodným typom spoločnosti pre podnikanie s nižším alebo stredným kapitálovým nárokom.⁵

Minimálne základné imanie pre s.r.o. je vo výške 5000 EUR. Ak má spoločnosť viac ako jedného spoločníka, potom je minimálny vklad vo výške 750 EUR. Následne rozdelenie zisku s.r.o. sa deje na základe podielu na základnom imaní. Fyzická osoba môže byť jediným spoločníkom v maximálne troch spoločnostiach. Všetky pravidlá ohľadne založenia, vzniku a činnosti spoločností s ručením obmedzeným sa riadia Obchodným zákonníkom.⁶

S.R.O. nemôže založiť osoba, pokiaľ je vedená, ako daňový dlžník, taktiež osoba, ktorá má evidované nedoplatky na sociálne poistenie a na poistnom. Neplatí to, ak správca dane, ktorým môže byť buď colný úrad alebo daňový úrad, na vznik spoločnosti udelí súhlas. Tento súhlas sa musí podať k návrhu spoločnosti na zápis do obchodného registra.⁷

Spoločnosť sa zakladá zakladateľskou listinou len v prípade jedného zakladateľa (v tom prípade nie je potrebná notárska zápisnica a od roku 2004 je dostatočný úradne overený podpis zakladateľa), v prípade, že spoločnosť zakladajú viacerí spoločníci je potrebná spoločenská zmluva.⁸

Spoločenská zmluva musí mať tieto náležitosti:

- sídlo spoločnosti alebo mena a bydliska fyzických osôb, a obchodné meno,

⁴ HANES D. *Spoločnosť s ručením obmedzeným v novej právnej úprave*. IURA EDITION, Bratislava. 2002. Dostupné na strane 43. 425 S. ISBN 80- 89047-34-3

⁵ podnikajte.sk. [a]. 2010. *Charakteristika spoločnosti s ručením obmedzeným*. [online]. 2022. [cit. 2022. 07. 04]. Dostupné na internete: < <https://www.podnikajte.sk/sro/charakteristika-sro> >

⁶ Migračné informačné centrum IOM. 2020. *Spoločnosť s ručením obmedzeným (s.r.o.)*. [online]. 2022. [cit. 2022. 07. 04]. Dostupné na internete: <<https://www.mic.iom.sk/sk/podnikanie/obchodne-spolocnosti/188-spolocnost-s-rucenim-obmedzenym-s-r-o.html>>

⁷ Zákon č. 513/1991 z 17.07.2022. o obchodnom zákonníku. § 105b. [online]. 2022. [cit. 2022. 07. 04]. Dostupné na internete: < <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/> >

⁸ podnikajte.sk. [a]. 2010. *Charakteristika spoločnosti s ručením obmedzeným*. [online]. 2022. [cit. 2022. 07. 04]. Dostupné na internete: < <https://www.podnikajte.sk/sro/charakteristika-sro> >

- určenie spoločníkov,
- uvedenie názvu,
- predmet podnikania,
- hodnoty vkladu každého spoločníka a hodnotu základného imania spoločnosti, hodnotu splatených vkladov v čase vzniku spoločnosti, lehoty splatnosti vkladov, pri nepeňažných vkladoch ich predmet a určenie peňažnej sumy, v ktorej sa nepeňažný vklad započítava do vkladu spoločníka, ktorému je zaviazaný,
- bydliská, mena, rodné čísla zakladajúcich konateľov spoločnosti,
- spôsob, ako konajú za spoločnosť, pri zahraničnej FO ak nebolo priradené rodné číslo uvádza sa dátum narodenia,
- bydliská, mená, rodné čísla členov zakladajúcej dozornej rady, ak je zriadená, pri zahraničnej FO ak nebolo priradené rodné číslo uvádza sa dátum narodenia,
- menovať správcu vkladov,
- ak sa pri založení spoločnosti vytvára rezervný fond, musí sa uviesť výška rezervného fondu,
- taktiež spoločnosť musí uviesť výšku, do ktorej je spoločnosť povinná dopĺňať tento rezervný fond, a aj spôsob dopĺňania,
- výhody ponúkané osobám, ktoré sa podieľajú na zakladaní spoločností alebo na činnostiach zameraných na získanie oprávnenia na jej činnosť,
- odhadované náklady spojené so založením a vznikom spoločnosti,
- prípadne ďalšie náležitosti.

Ak by sme chceli zmeniť spoločenskú zmluvu, museli by súhlasiť všetci spoločníci. Výnimku tvoria prípady, keď zákon alebo spoločenská zmluva na to oprávňuje valné zhromaždenie.⁹

1.2 Akciová spoločnosť

Akciová spoločnosť je právna forma podnikania, ktorej obchodné meno obsahuje označenie buď akciová spoločnosť alebo skratku a.s. alebo akc. spol..

Akciová spoločnosť má základné imanie minimálne 25 000 EUR.¹⁰

⁹ Zákon č. 513/1991 z 17.07.2022. o obchodnom zákonníku. § 110. [online]. 2022. [cit. 2022. 07. 08]. Dostupné na internete: <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/>>

¹⁰ Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky. 2022. *Akciová spoločnosť*. [online]. 2022. [cit. 2022. 07. 10]. Dostupné na internete: <<https://www.economy.gov.sk/podnikatelske-prostredie/zivotne-situacie-podnikatelov/zaciatok-podnikania/zalozenie-pravnickej-osoby/akciová-spolocnosť>>

Spoločnosť ručí za záväzky celým majetkom a akcionár neručí za záväzky spoločnosti vôbec. Spoločnosť sa zakladá v prípade jedného zakladateľa zakladateľskou listinou alebo zakladateľskou zmluvou v prípade viacerých zakladateľov.

Od vzniku akciovej spoločnosti, od spísania notárskej zápisnice o vzniku akciovej spoločnosti, majú zakladatelia povinnosť do deväťdesiat dní zapísať spoločnosť. Spoločnosť zapíšu do Obchodného registra SR. Zápisom spoločnosti do obchodného registra SR je založená akciová spoločnosť. Predtým, ako sa tak stane, musí byť celé základné imanie upísané a minimálne 30% zo základného imania musí byť splatené. Pri svojom založení musí mať a.s. vytvorený takzvaný rezervný fond. Tento rezervný fond je najmenej v stanovenej výške 10 % zo základného imania. Existuje niekoľko druhov akciových spoločností.

Medzi akciové spoločnosti môžeme priradiť:

- súkromnú akciovú spoločnosť,
- verejnú akciovú spoločnosť,

Verejná akciová spoločnosť je typ spoločnosti, ktorej všetky alebo len časť akcií sú dostupné na obchodovanie na regulovanom trhu, napríklad na burze. Týmto sa stáva spoločnosť dostupná pre verejnosť na kúpu a predaj akcií. Ak spoločnosť vzniká vydaním výzvy na upisovanie akcií, táto spoločnosť sa stáva verejnou akciovou spoločnosťou. To znamená, že akcie tejto spoločnosti sú k dispozícii pre verejnosť na kúpu, a to prostredníctvom vydanej výzvy na upisovanie akcií. A.S. sa často zakladá vydaním výzvy na upisovanie akcií, pretože zakladatelia nemajú dostatočné finančné prostriedky na založenie spoločnosti sami, alebo chcú získať väčší objem finančných prostriedkov pre podnikanie v určitom odvetví. Výzva na upisovanie akcií umožňuje zakladateľom spoločnosti predať časť svojho podielu v spoločnosti verejnosti, čím získajú potrebné finančné prostriedky na založenie a rozbehnutie spoločnosti.

V prípade, že sa a.s. zakladá bez výzvy na upisovanie akcií, vtedy hovoríme o súkromnej akciovej spoločnosti. Zakladatelia v tomto prípade použijú svoje vklady na splatenie celého základného imania a od tretích osôb sa nebude vyžadovať upisovanie akcií.

V rámci SR sa oveľa viac vyskytuje forma súkromnej akciovej spoločnosti, pretože táto forma spoločnosti je menej obmedzovaná regulačnými požiadavkami štátu. Súkromná a.s. sa zvyčajne nevystavuje takým prísnyim pravidlám ako verejná a.s.. Napriek tomu, ak

spoločnosť, ktorá je súkromná a.s., chce byť prijatá na obchodovanie na regulovanom trhu, tak spoločnosť musí mať audítorom overenú účtovnú závierku. Z vyššie uvedeného vyplýva, že povinnosť audítora overiť účtovnú závierku sa nevzťahuje na všetky a.s., ale len na verejné a.s.. Verejné akciové spoločnosti reguluje burza cenných papierov. Burzy vyžadujú, aby spoločnosti oznamovali dodatočné skutočnosti, ktoré vyžadujú finančné trhy. Kótované akciové spoločnosti musia zároveň vypracovávať výročné správy. Na rozdiel od verejných korporácií, súkromné korporácie nemusia mať svoje účtovné závierky overené audítormi. Taktiež, keďže jej akcie ešte nie sú na regulovanom trhu, nie sú regulované burzou.¹¹

1.3 Jednoduchá spoločnosť na akcie – j.s.a.

J.S.A. známa aj ako kapitálová obchodná spoločnosť, ktorá má prvky s. r. o., kde je jednoduchá štruktúra, a kapitálové požiadavky nízke, a a. s., kde je podiel na základnom imaní daný akciou s danou nominálnou hodnotou, súčet hodnoty akcií je adekvátny k základnému imaniu. Ak obchodný názov spoločnosti obsahuje "jednoduchá spoločnosť na akcie" alebo je označenie skratkou "j.s.a." znamená to, že spoločnosť je typu jednoduchá spoločnosť na akcie, ktorá má obmedzené ručenie a základné imanie tvorené minimálne jednou akciou s hodnotou 1 euro. V prípade porušenia svojich záväzkov ručí spoločnosť celým svojím majetkom, a spoločníci (akcionári) neručia za záväzky spoločnosti. Spoločnosť môže založiť buď jedna osoba alebo viac osôb, fyzických alebo právnických. Zakladateľská zmluva, alebo zakladateľská listina musí mať formu notárskej zápisnice o právnom úkone. Zakladateľský dokument musí obsahovať stanovy spoločnosti, a je potrebné založiť aj živnostenské oprávnenie.

Prostredníctvom elektronického ohlásenia živnosti cez službu, získate povolenie k podnikaniu podľa zákona o živnostenskom podnikaní. Jednoduchá spoločnosť na akcie vzniká zápisom do obchodného registra, tak ako aj ostatné spoločnosti. Akcie spoločnosti musia byť registrované a mať tzv. ISIN - identifikačný kód, ktorý určuje Centrálny depozitár cenných papierov vzhľadom k podaným žiadostiam. Spoločnosť má povinnosť viesť register akcionárov prostredníctvom centrálného depozitára cenných papierov. Pred založením spoločnosti musí byť upísané celé základné imanie a všetky vklady splatené. Základné imanie je možné rozdeliť na ľubovoľný počet akcií, ktorých minimálna hodnota musí byť 1 cent.

¹¹ ŠUTYOVÁ Z. 2015. *Akciová spoločnosť a jej charakteristika*. [online]. 2022. [cit. 2022. 07. 11]. Dostupné na internete: <<https://www.podnikajte.sk/ine-obchodne-spolocnosti-a-druzstvo/charakteristika-as>>

Čo sa týka poplatku za spísanie notárskej zápisnice, suma nie je fixne stanovená závisí totiž to napríklad od počtu strán, od výšky základného imania a pod. Existuje tu ďalší poplatok za Osvedčenie o živnostenskom oprávnení, ktorý sa vzťahuje na žiadosti o oprávnenie na vykonávanie živnosti. Ak sa žiadosť o oprávnenie podáva elektronicky cez ÚPVS, poplatok sa neplatí pre voľné živnosti. Avšak pre remeselné alebo viazané živnosti, pri elektronickom podaní cez ÚPVS sa poplatok platí v stanovenej výške 7,50 EUR, za každú živnosť.

Poplatok za elektronický zápis spoločnosti do obchodného registra Slovenskej republiky, v prípade že podáte žiadosť a všetky potrebné dokumenty je vo výške 150 EUR.¹²

1.4 Komanditná spoločnosť

Komanditná spoločnosť je právnickou osobou, ktorá je založená na princípe spolupráce medzi komplementármi (plnohodnotnými partnermi) a komanditistami (čiastočnými partnermi). Komplementári sú zodpovední za vedenie spoločnosti a za záväzky spoločnosti, a to celým svojím majetkom, zatiaľ čo komanditisti sú zodpovední len do výšky svojho vkladu. Spoločnosť je založená na účel podnikania a jej cieľom je dosiahnuť zisk. Táto spoločnosť musí mať minimálne dvoch spoločníkov. Spoločnosť je vo svojej podstate zmiešaná spoločnosť, má totiž to znaky kapitálovej i osobnej spoločnosti, ktoré súvisia s právnym postaveným dvoch skupín spoločníkov: a to komplementárov a komanditistov. Pričom komanditista musí vložiť do spoločnosti vklad v hodnote stanovenej v spoločenskej zmluve, ktorá je najmenej v hodnote 250 EUR. Obchodné meno spoločnosti obsahuje označenie, ktoré identifikuje typ spoločnosti, napríklad skratku "k.s." alebo "kom.spol.". Ak však obchodný názov spoločnosti má meno komanditistu, komanditista zodpovedá za záväzky spoločnosti, tak ako komplementár. Komanditnú spoločnosť môžu založiť buď fyzické osoby alebo právnická osoba. Pri založení sa zakladá spoločenská zmluva, ktorá musí obsahovať:

- Názov spoločnosti a taktiež sídlo spoločnosti,
- identifikácia spoločníkov zahŕňa uvedenie názvu a sídla PO alebo názvu a bydliska FO,
- predmet podnikania,

¹² Slovensko.sk. 2020. *Jednoduchá spoločnosť na akcie*. [online]. 2022. [cit. 2022. 07. 13]. Dostupné na internete: <https://www.slovensko.sk/sk/zivotne-situacie/zivotna-situacia/_jednoducha-spolocnost-na-akcie/>

- identifikovanie, kto je komplementár a kto je komanditista,
- a v neposlednom rade výšku vkladu všetkých komanditistov.

Každý komplementár je oprávnený konať samostatne za spoločnosť, pokiaľ spoločenská zmluva neustanovuje inak. Štatutárny orgán komanditnej spoločnosti navonok dosahuje svoje ciele a jeho konanie je konaním právnickej osoby. Štatutárnym orgánom komanditnej spoločnosti je komplementár. Čo sa týka ostatných záležitostí rozhodujú komplementári spoločne s komanditistami. Ak stanovy spoločnosti neurčujú inak, každý spoločník má jeden hlas pri hlasovaní spoločníkov. Komanditisti majú právo nahliadať do účtovných dokladov a účtovných kníh spoločnosti a majú právo vydávať kópie ročnej účtovnej závierky. Podiel komplementárov a komanditistov je rovnaký. Zisk spoločnosti sa delí medzi komplementárov a komanditistov rovným dielom. Polovica zisku určeného komplementármi sa delí rovným dielom a polovica zisku určeného komanditistami, ak nie je v spoločenskej zmluve uvedené inak sa delí podľa výšky ich splatených vkladov. Na komanditistov sa nevzťahuje zákaz konkurencie, ak to neustanovuje spoločenská zmluva. Pre komanditistu neplatí zákaz konkurencie, ak to neupravuje spoločenská zmluva.¹³

1.5 Verejná obchodná spoločnosť

Ide o osobnú spoločnosť, ktorú zakladajú najmenej dve osoby, či už fyzické alebo právnické. Podnikajú pod spoločným obchodným názvom a za záväzky spoločnosti ručia a to celým svojím majetkom. Najvyšší počet spoločníkov vo verejnej obchodnej spoločnosti nie je obmedzený. Spoločnosť môže vzniknúť len na obchodné účely a nesmie vykonávať nekomerčnú činnosť. Verejná obchodná spoločnosť sa používa pre malé súkromné podniky, kde je riziko neobmedzeného ručenia relatívne malé a zvládnuteľné. Tak ako pri predchádzajúcich spoločnostiach, aj pri tejto musí mať obchodné meno v názve verejná obchodná spoločnosť, alebo použiť skratku ver. obch. spol. , v.o.s., ak obchodný názov spoločnosti má priezvisko najmenej jedného zo spoločníkov, postačí k názvu spoločnosti dodatok "a spol." Ak je obchodným menom spoločnosti priezvisko spoločníka, prestáva byť spoločníkom a so súhlasom spoločníka môže spoločnosť naďalej používať jeho meno.

Verejná obchodná spoločnosť vzniká spoločenskou zmluvou.

Spoločenská zmluva má obsahovať:

- názov spoločnosti a sídlo,

¹³ Podnikajte.sk. [b]. 2010. *Charakteristika komanditnej spoločnosti*. [online]. 2022. [cit. 2022. 07. 13].

Dostupné na internete: <<https://www.podnikajte.sk/ine-obchodne-spolocnosti-a-druzstvo/charakteristika-ks>>

- identifikácia spoločníkov uvedením názvu a sídla PO alebo názvu a bydliska FO,
- a predmet podnikania spoločnosti.

Spoločenská zmluva musí mať úradne overený podpis spoločníkov. Každý spoločník má právo riadiť obchodnú činnosť spoločnosti, ak spoločenská zmluva spoločnosti nestanovuje inak. Ak sa spoločníci rozhodnú poveriť jedného alebo viacerých spoločníkov obchodným vedením, ostatní spoločníci strácajú túto právomoc v rozsahu, v akom bola daná osoba alebo osoby poverené. Poverenie na obchodné vedenie môže byť odvolateľné, aj neodvolateľné. V prípade odvolateľného poverenia na vedenie možno toto poverenie zrušiť prostredníctvom dohody ostatných spoločníkov. Spoločník poverený vedením má povinnosť informovať ostatných spoločníkov spoločnosti o všetkých záležitostiach obchodného vedenia. Každý spoločník môže nahliadať do všetkých dokumentov spoločnosti.

Štatutárnym orgánom tejto spoločnosti sú zo zákona všetci spoločníci. Zisk, ktorý je určený na rozdelenie sa delí medzi spoločníkov spoločnosti a to rovným dielom. Podiel na zisku je špecifikovaný na základe ročnej účtovnej závierky, ktorý musí byť vyplatený nanajvýš do troch mesiacov od jeho schválenia, ak spoločenská zmluva neupravuje inak. Riziká sú zahrnuté najmä v tom, že spoločníci sa môžu v rôznej miere podieľať na dosahovaní zisku spoločnosti, ak sa tento faktor nezohľadní v spoločenskej zmluve môže dochádzať k vzniku rôznych problémov. Strata, ktorá je zistená ročnou účtovnou závierkou znášajú spoločníci a to tiež rovným dielom, a túto skutočnosť je možné upraviť v spoločenskej zmluve. Bez súhlasu ostatných spoločníkov nesmie spoločník spoločnosti podnikáť v rovnakej oblasti, ako je predmet podnikania spoločnosti, samozrejme spoločenská zmluva môže upraviť zákaz konkurencie inak.¹⁴

1.6 Základné znaky dane

Predmetom dane obchodných spoločností je získavanie príjmu a výnosu z činnosti a správy majetku spoločnosti.¹⁵

Predmetom dane sú daňovníci, ktorí nie sú zriadení na podnikanie, a ktorí sú povinní platiť daň z príjmov, ktoré dosahujú zisk alebo súvisia s dosiahnutím zisku,

¹⁴ Podnikajte.sk. [c]. 2010. *Charakteristika verejnej obchodnej spoločnosti*. [online]. 2022. [cit. 2022. 07. 13]. Dostupné na internete: <<https://www.podnikajte.sk/ine-obchodne-spolocnosti-a-druzstvo/charakteristika-vos>>

¹⁵ Finančná správa Slovenskej republiky. [a]. 2022. *Obchodné spoločnosti (a.s., s.r.o., k.s.,...)*. [online]. 2022. [cit. 2022. 07. 15]. Dostupné na internete: <<https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/dan-z-prijmov/pravnicke-osoby/obchodne-spolocnosti#PredmetDane>>

vrátane príjmov z nájmu, reklamy, členských príspevkov, predaja majetku, príjmov z ktorých sa daň vyberá zrážkou na základe §43 a príjmov zmluvy o sponzorstve v športe. Predmetom dane pre daňovníkov s neobmedzenou daňovou povinnosťou je príjem a výnos zdrojov na území SR a zo zdrojov v zahraničí, zatiaľ čo predmetom dane pre daňovníkov s obmedzenou daňovou povinnosťou je príjem a výnos zdrojov iba na území SR.

Príjmom rozumieme peňažné alebo nepeňažné plnenie, ktoré bolo dosiahnuté prostredníctvom zámeny, spotreby, v závislosti od druhu, kvality a miery opotrebenia predmetného plnenia alebo cenami bežne používanými v mieste a čase plnenia. „Zdaniteľné príjmy“ sú príjmy, ktoré sú predmetom dane a nie sú od nej oslobodené. Príjmy nezdaniteľné u právnických osôb sú uvedené v § 12 ods.7 zákona o dani z príjmov, pričom príjmy PO sú oslobodené od dane a sú uvedené v § 13 zákona o dani z príjmov. Je dôležité si uvedomiť, že oslobodenie od dane môže byť aplikované iba na príjem, ktorý je predmetom dane.¹⁶

Predmetom dane z príjmu PO ,ktorým je:

1. Správcovská spoločnosť, DDS,(doplnková dôchodková spol.) DSS(dôchodková spracovateľská spol.) a vytvorené podielové fondy sú len príjmy správцovskej spoločnosti, DDS, DSS (Platí, že spoločnosti zdaňujú príjmy ktoré dosahujú ako správцovské spoločnosti, nezdaňujú príjmy podielových fondov).
2. Investičný fond s premenlivými ZI a príjmy tohto fondu (Príjmy tohto fondu sú predmetom DzP) .
3. Príjem PO, ktoré nie sú založené alebo zriadené na podnikanie, sú príjmy z činností, ktorými dosahujú zisk.
4. V.O.S., NBS SR, sú len príjmy zdanené zrážkou.
5. Spoločníkom v.o.s. je časť základu dane, ktorá pripadne na každého spoločníka.

Pri komplementárovi k.s. sa postupuje obdobne ako v prípade v.o.s. ¹⁷

Základ dane pre spoločnosti je výsledok ich hospodárenia, ktorý je zapísaný v účtovníctve a ktorý sa upravuje na daňové účely v závislosti od typu spoločnosti. Spôsob výpočtu základu dane závisí od typu právnických osôb:

¹⁶ Slovensko.sk. 2019. *Predmet dane*. [online]. 2022. [cit. 2022. 07. 15]. Dostupné na internete: < https://www.slovensko.sk/sk/agendy/agenda/_predmet-dane1/>

¹⁷ KUŠNÍROVÁ, Jana. 2016. *Teoretické a praktické aspekty zdanenia právnických osôb v Slovenskej republike*. I. vyd. Bratislava : Wolters Kluwer SR s.r.o., 2016. 197 s. ISBN 978-80-7552-491-1

Tabuľka č. 2 Spôsob výpočtu základu dane pre právnické osoby

Forma výpočtu Základu dane	Príklady právnickej osoby
Podvojný účtovníctvo	a.s., s.r.o.
Jednoduché účtovníctvo	Neziskové organizácie
Nerezident bez povinnosti viesť účtovníctvo	Stála prevádzkareň nie je účtovnou jednotkou má len registračnú povinnosť
IFRS	Banky, poisťovne, ostatné

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa: (KUŠNÍROVÁ, Jana. *Teoretické a praktické aspekty zdanenia právnických osôb v Slovenskej republike*).

Pre spoločnosti s neobmedzenou daňovou povinnosťou, sa zahrnie do základu dane aj základ dane alebo daňová strata získaná zo stálej prevádzky umiestnenej v zahraničí. Takmer všetky právnické osoby v Slovenskej republike majú povinnosť viesť podvojný účtovníctvo (neziskové organizácie si môžu zvoliť typ účtovníctva buď jednoduché alebo podvojný).¹⁸

Daň z príjmov právnických osôb sa nazýva aj ako daň zo zisku alebo korporátna daň. Vztahuje sa na všetky príjmy právnických osôb. Štandardná sadzba dane 21%, alebo znížená sadzba dane z príjmov PO 15% pre daňovníkov so zdaniteľnými príjmami nepresahujúcimi 49 790 EUR (od roku 2021, stanovená táto hranica) za zdaňovacie obdobie.

Základná sadzba pre DPH je 20%.

Znížená a osobitná sadzba DPH 10% sa uplatňuje len na vybrané služby a tovary. 0 % sadzba dane sa uplatňuje na predaj tovarov a na dodanie tovaru v rámci EÚ pri splnení daných podmienok.¹⁹

¹⁸ KUŠNÍROVÁ, Jana. 2016. *Teoretické a praktické aspekty zdanenia právnických osôb v Slovenskej republike*. I. vyd. Bratislava : Wolters Kluwer SR s.r.o., 2016. 197 s. ISBN 978-80-7552-491-1

¹⁹ Finančná správa Slovenska republika. [b]. 2022. *Sadzba dane*. [online]. 2022. [cit. 2022. 08.02]. Dostupné na internete: <Dostupné na: <<https://podpora.financnasprava.sk/929575-sadzba-dane>>

Tabuľka č. 3 Vývoj sadzby dane z príjmov Právnických osôb v Slovenskej republike

Vývoj sadzba dane z príjmov PO v SR							
1993	1994-1999	2000-2001	2002-2003	2004-2012	2013	2014	2020
45%	40%	29%	25%	19%	23%	22%	15%,21%

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa: (Cenastatu. *Prehľad daní a sadzieb.*).²⁰

Zdaňovacie obdobie právnickej osoby môže byť:

1.kalendárny rok

2.hospodársky rok, iný než kalendárny rok (12 po sebe nasledujúcich mesiacoch).

3.iné zdaňovacie obdobie, ak PO:

- Mení zdaňovacie obdobie
- Mení právnu formu podnikania (v tom prípade posledný deň ktorý končí a deň zápisu do OR začína nové zdaňovacie obdobie- dôležité je v akom čase je v OR)
- Vznikla v priebehu kalendárneho roku
- Vstúpi do likvidácie alebo bol vyhlásený konkurz
- Sa ruší likvidáciou alebo konkurzom
- Je v likvidácii a následne je na PO vyhlásený konkurz²¹

Daňovým výdavkom je - daňovník môže uplatniť náklady, ktoré preukázateľne vynaložil na dosiahnutie alebo zabezpečenie a udržanie príjmov, ktoré sa zdaňujú, a ktoré sú zaúčtované v účtovníctve. Avšak, ak sú náklady spojené s využívaním majetku, ktorý môže mať súvis s osobnou potrebou, tak sa daňový výdavok uznáva len v pomernej časti. Na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov, ktoré sa zdaňujú sa používa sadzba dane, ktorá je stanovená v zákone o dani z príjmov, pokiaľ zákon neustanovuje inak.²²

1.7 Daňová sústava v Slovenskej republike

Daňová sústava je komplexný systém daní, ktoré sú vyberané v určitom štáte v určitom čase, a ktorých cieľom je poskytnúť príjmy na financovanie všetkých potrebných výdavkov štátu. Daňová sústava Slovenskej republiky je v platnosti od 1. januára 1993 a základom pre jej zostavenie boli zásady daňových sústav vyspelých trhových ekonomík.

²⁰ Cenastatu. 2022. *Prehľad daní a sadzieb.* [online]. 2022. [cit. 2022. 08.02]. Dostupné na internete:< <https://www.cenastatu.sme.sk/kv-d-pdas/2022/>>

²¹ KUŠNÍROVÁ, Jana. 2016. *Teoretické a praktické aspekty zdanenia právnických osôb v Slovenskej republike*. I. vyd. Bratislava : Wolters Kluwer SR s.r.o., 2016. 197 s. ISBN 978-80-7552-491-1

²² Finančná správa Slovenskej republiky. [a]. 2022. *Obchodné spoločnosti (a.s.,s.r.o., k.s.,...)*. [online]. 2022. [cit. 2022. 07. 15]. Dostupné na internete: < <https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/dan-z-prijmov/pravnicke-osoby/obchodne-spolocnosti#PredmetDane>>

Rovnako ako v iných krajinách EÚ, aj na Slovensku daňová sústava pozostáva z priamych a nepriamych daní.

Priame dane sú druhom daní, kde platiteľom a daňovníkom je rovnaká osoba, zatiaľ čo nepriame dane sú zaplatené nepriamo prostredníctvom služby alebo ceny tovaru, a daňovníkom je iná osoba ako platiteľ. Priame dane majú významné postavenie v Slovenskej republike pretože poskytujú príjmy do štátneho rozpočtu a zároveň ovplyvňujú podnikateľské aktivity jednotlivých subjektov. Medzi priame dane na Slovensku patria daň z príjmov fyzických a právnických osôb, daň z nehnuteľností, z motorových vozidiel, za psa, za užívanie verejného priestranstva, za ubytovanie, z predajných automatov, nevýherných hracích prístrojov a vjazd a zotrvanie vozidla v historických častiach mesta.

Nepriamymi daňami v daňovej sústave sú daň z pridanej hodnoty (DPH) a spotrebné dane z minerálneho oleja, vína, piva, liehu a tabakových výrobkov. Nepriame dane poskytujú príjmy do štátneho rozpočtu a sú odvádzané subjektmi na určitom stupni výroby, respektíve pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb. Sú presúvané na konečného spotrebiteľa. Ich správcami sú colný a daňový úrad. U spotrebných je to len colný úrad. Daň z pridanej hodnoty sa vzťahuje na dodanie tovaru a poskytnutie služieb v každej fáze výroby a distribúcie, čo znamená, že DPH nie je jednorazovou, ale viacstupňovou daňou, ktorá sa platí z hodnoty pridanej k cene tovaru a služieb v určitej fáze produkcie/distribúcie. Preto sa DPH považuje za neutrálnu daň, pretože nezvýhodňuje žiadnu výrobnú aktivitu, nezaťažuje majetok ani príjem platiteľov dane. Vyberá sa postupne a po častiach len z tej hodnoty, ktorá sa v príslušnej fáze pridala k cene nakúpeného tovaru alebo služby.²³

1.8 Nórsko

Nórsko sa nazýva aj ako Nórske kráľovstvo, je jedným zo severských štátov na škandinávskom polostrove v severnej Európe. Nórsko sa rozprestiera na rozlohe 385,207 km², s počtom obyvateľov len okolo piatich miliónov ľudí. Nórsko je prosperujúcim členom globálnej ekonomiky. Táto krajina je svetový líder v tak rôznorodých odvetviach, ako je námorníctvo, energetika, technológie a komunikácie. Udržiava si svoje vlastníctvo v kľúčových priemyselných odvetviach, ako je ťažba ropy a zemného plynu. Ropný priemysel predstavuje zhruba štvrtinu hrubého domáceho produktu (HDP). Je pätnástym

²³ SCHULTZOVÁ, Anna a kol., 2018. *Daňovníctvo- Daňová teória a politika I.* I.vyd. Bratislava : Wolters Kluwer SR s.r.o., 2018. 360 s. ISBN 978-80-7598-107-3

najväčším svetovým producentom ropy na svete. Stiglitz a Jeffrey Sachs, sa zhodli, že Nórsko má jednu z najlepšie fungujúcich ekonomík na svete. Stiglitz to pripisuje nórskeму modelu sociálneho zabezpečenia a silnému systému redistribúcie príjmov. Sachs zase oceňuje Nórsko za jeho silnú a stabilnú ekonomiku. Nórsko je v prepočte na jedného obyvateľa najväčším ťažbárom ropy mimo blízky východ. Má 4. najvyššie HDP na obyvateľa na svete (v parite kúpnej sily).²⁴

Medzi základné makroekonomické ukazovatele Nórska zaradujeme hrubý domáci produkt, nezamestnanosť, cenovú hladinu – infláciu, úrokovú sadzbu.²⁵

Tabuľka č. 4 Makroekonomické ukazovatele Nórska 2022

Miera rastu HDP	-1.0%
Ročná miera rastu HDP	4.8%
Miera nezamestnanosti	3.3%
Miera inflácie	6.3%
Úroková sadzba	1.25%
Štátny dlh voči HDP	43.2%

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa: (Tradingeconomics. *Norway Indicators*).

Nórsko je atraktívnym miestom pre podnikanie. Je mnoho dôvodov, prečo podnikat' v Nórsku. Určite medzi ne patrí, že Nórsko má jednu z najstabilnejších a najsilnejších ekonomík na svete, čo poskytuje istotu pre podnikateľov. Má jednu z najvyšších úrovní životnej úrovne na svete, čo znamená, že tamojší obyvatelia sú schopní si dovoliť viac a tým pádom môžu byť atraktívnym trhom pre podnikateľov. V Nórsku je vysoká miera zamestnanosti, čo znamená, že je tam dostatok pracovnej sily pre podnikateľov. Nórsko má silný sektor prírodných zdrojov, najmä v oblasti ropy a zemného plynu, ktorý poskytuje príležitosti pre podnikateľov v tejto oblasti. Veľká priorita je venovaná rozvoju znalostí, technológií, inovácií a zachovaniu udržateľného podnikateľského sektora. Nórske technologické a odborné inovačné centrá môžu zahraničným spoločnostiam poskytnúť odborné znalosti, príslušné siete a potenciálnych partnerov. Ako dokazuje deviate miesto v prieskume Svetovej banky „Jednoduchosť

²⁴ CHARLES J. 2022. *Norway*. [online]. 2022. [cit. 2022. 08. 16]. Dostupné na internete: <<https://www.britannica.com/place/Norway>>

²⁵ Tradingeconomics. 2022. *Norway Indicators*. [online]. 2022. [cit. 2022. 07. 27]. Dostupné na internete: <<https://tradingeconomics.com/norway/indicators>>

podnikania 2020“.²⁶ Táto krajina sa snaží byť lídrom v oblasti ekológie a udržateľnosti, čo poskytuje príležitosti pre podnikateľov, ktorí sa snažia prispievať k ekologickej a udržateľnej ekonomike.

V skutočnosti sa v Nórsku každý rok zaregistruje približne viac ako 35 000 nových podnikov. Hlavné typy právnických osôb používaných v Nórsku sú:

- Súkromné spoločnosti s ručením obmedzeným (AS)
- Akciová spoločnosť (ASA)
- Zahraničné podniky registrované v Nórsku (NUF)
- Všeobecné partnerstvá (ANS/DA)

Otvoriť NUF si môžete, ak už podnikáte vo svojej domovskej krajine a chcete expandovať do Nórska. Štruktúra AS je najbežnejšia a vyžaduje, aby obchodní partneri investovali a držali minimálnu úroveň vkladu predtým, ako začnú podnikat’.

Ak chcete začať podnikat’ v Nórsku, musíte mať viac ako 18 rokov a ak ste zahraničný štátny príslušník, budete potrebovať „číslo D“. Toto číslo je registračná karta používaná pre všetkých zahraničných ľudí v Nórsku.²⁷

1.9 Aksjeselskap (AS), nórska spoločnosť s ručením obmedzeným LLC

Nórska spoločnosť s ručením obmedzeným sa označuje aj ako AS, alebo LLC. Je to spoločnosť s minimálnym základným imaním 30 000 NOK (3 113 EUR). Tento typ spoločnosti môžu založiť minimálne dvaja alebo viacerí akcionári.

Prvým krokom pri zakladaní spoločnosti s ručením obmedzeným je výber názvu a jeho overenie v Obchodnom registri. Druhým krokom je otvorenie bankového účtu a vloženie minimálneho základného imania vo výške 30 000 NOK (3 113 EUR). Novovzniknutú spoločnosť musí preskúmať audítor.

Nórske spoločnosti LLC sú povinné vymenovať štatutárneho audítora pri založení podniku a predložiť auditované ročné účtovné závierky.²⁸

Číslo organizácie musí byť doručené z Centrálného koordinačného registra pre právnické osoby, preto je potrebné vyplniť žiadosť o založenie spoločnosti s ručením obmedzeným v Nórsku.

²⁶ HENDEL C. *Podnikanie v Nórsku*. [cit. 2022. 08. 24]. Dostupné na internete: <<https://www.norway.no/cs/Czech-Republic/sluzby-informace/podnikani/>>

²⁷ WISE. 2017. *Starting a business in Norway*. 2022. [cit. 2022. 07. 27]. Dostupné na internete: <<https://wise.com/gb/blog/start-a-business-in-norway>>

²⁸ HEALY consultant. 2022. *Business entities in Norway in 2022*. [online]. 2022. [cit. 2022. 08. 05]. Dostupné na internete: <<https://www.healyconsultants.com/norway-company-registration/setup-llc/>>

Táto žiadosť musí obsahovať nasledujúce informácie:

- typ a názov spoločnosti , adresa, hlavná činnosť spoločnosti,
- mená členov predstavenstva, čas založenia, mená akcionárov,
- audítor, účtovník, príslušné podpisy, počet zamestnancov, príspevok akcionárov

Registrácia je bezplatná.²⁹

Zakladateľská zmluva musí byť predložená v obchodnom registri . Táto registrácia sa musí vykonať do 3 mesiacov od podpísania dokumentu. Ďalej budú musieť investori poskytnúť informácie o: názve subjektu, stanovách, dátume založenia , registrovaného sídla, hodnote akcií, úlohe spoločnosti , menách predstavenstva, členov a meno generálneho riaditeľa. Tento proces trvá niekoľko dní, ak sa vykonáva elektronický, alebo niekoľko týždňov, ak sa vykonáva osobne.

Za každú registráciu a každé oznámenie sa vyžaduje poplatok. Zároveň je potrebné vyplniť žiadosť o DPH a registráciu na úrazové poistenie a dôchodkové poistenie zamestnancov. Pri menovaní riaditeľov je potrebné vedieť, že nórska legislatíva stanovuje, že ak má podnik viac ako 30 zamestnancov , jedného z riaditeľov musia zvoliť zamestnanci spoločnosti . Ešte dôležitejšie je, že v prípade, že spoločnosť prijme viac ako 50 osôb , predstavenstvo spoločnosti by malo byť zložené z členov oboch pohlaví.

Pre rok 2022 pri zakladaní LLC v Nórsku má valné zhromaždenie za úlohu vybrať členov predstavenstva. Aspoň polovica členov musí byť z Nórska, pokiaľ nie sú členmi EHP. Ak je základné imanie spoločnosti s ručením obmedzeným vyššie ako 3 000 000 NOK (311 333 EUR),³⁰ musia byť zvolení aspoň 3 členovia predstavenstva. Členovia predstavenstva musia zvoliť generálneho riaditeľa. Musí mať bydlisko v Nórsku alebo pochádzať z inej krajiny EHP. Valné zhromaždenie prijíma manažérske rozhodnutia o záležitostiach ako likvidácia, zlúčenie, zvýšenie alebo zníženie výšky základného imania a iné podobné aspekty. V prípade zániku spoločnosti je potrebné zaslať oznámenie do obchodného registra.³¹

Spoločnosti s ručením obmedzeným sa môžu rozhodnúť vyplácať dividendy. Dividendy súkromným akcionárom sa v roku 2020 zdaňujú sadzbou 31,68 %,

²⁹ COMPANYFORMAATIONNORWAY. 2022. *Set up a private limited liability company in Norway*. [online]. 2022. [cit. 2022. 08. 05]. Dostupné na internete: <<https://www.companyformationnorway.com/set-up-company-norway>>

³⁰ 24.08.2022 Európska centrálna banka. 1 NOK = 0.1038 EUR

³¹ COMPANYFORMAATIONNORWAY. 2022. *Set up a private limited liability company in Norway*. [online]. 2022. [cit. 2022. 08. 05]. Dostupné na internete: <<https://www.companyformationnorway.com/set-up-company-norway>>

zatiaľ čo dividendy spoločnostiam, ktoré vlastnia akcie inej spoločnosti, sú prakticky oslobodené od dane z príjmov. Straty teda nie sú odpočítateľné. V Nórsku môže byť celková sadzba dane pre spoločnosti a vlastníkov, ako celok, v súkromných spoločnostiach s ručením obmedzeným až 49,5 %. Toto znamená, že v prípade, že spoločnosť dosiahne zisk, bude musieť zaplatiť 49,5% z tohto zisku. Tento prístup sa využíva na zabezpečenie, že spoločnosti platia primeranú daň za svoj zisk.³²

Tabuľka č.5 Vybrané výhody a nevýhody AS

výhody	nevýhody
Obmedzená osobná zodpovednosť za záväzky spoločnosti	Formality
Vybudujete si vlastný kapitál s nižšou sadzbou dane ako v prípade fyzických osôb	Príspevky zamestnávateľa do národného poistenia
Prakticky nezdaniteľné dividendy akcionárom spoločností, teda akcionárom, ktorí nie sú súkromnými osobami	Požiadavky na základné imanie
Možnosť byť zamestnancom	
Vhodné pre investorov	

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa: (ALTINN. [a]. *Private limited companies (AS)*).

1.10 Nórska akciová spoločnosť ASA, PLC

Nórska akciová spoločnosť sa označuje ako ASA alebo PLC. Akciovú spoločnosť môže založiť jedna alebo viac osôb. Zakladateľmi môžu byť fyzické aj právnické osoby (napríklad spoločnosti s ručením obmedzeným a združenia). Ak chcete byť zakladateľom alebo vykonávať inú úlohu v akciovej spoločnosti, musíte mať 18 alebo viac rokov. Spoločnosť musí mať nórsku obchodnú adresu čo znamená, nórsku fyzickú adresu. Adresy poštových schránok nie sú akceptované. Pri založení akciovej spoločnosti si musíte zvoliť názov, založiť spoločnosť a získať základné imanie. Potom musí byť spoločnosť zaregistrovaná.

Ako zaregistrovať akciovú spoločnosť, ak členovia majú nórske národné identifikačné číslo alebo D-číslo:

³² ALTINN. [a]. 2021. *Private limited companies (AS)*. [online]. 2022. [cit. 2022. 08. 05]. Dostupné na internete: < <https://www.altinn.no/en/start-and-run-business/planning-starting/Choosing-Legal-Structure/private-limited-companies/>>

- Spoločnosť sa musí založiť vypracovaním a podpísaním spoločenskej zmluvy a stanov.
- Požiadajte banku o zriadenie účtu. Zložte základné imanie (minimálne 1 milión NOK) (103 777 EUR) a požiadajte o potvrdenie prijatia od svojej banky. Potvrdenie môže vydať aj audítor, právnik alebo poverený účtovník.
- Zaregistrujte spoločnosť.

Akciové spoločnosti musia mať formu zápisu „allmennaksjeselskap“ alebo skratku ASA pred alebo za názvom spoločnosti. Oznámenie o zápise spoločnosti musí byť doručené do obchodného registra najneskôr do troch mesiacov od založenia spoločnosti.

Spoločnosť je založená podpisom zakladateľskej zmluvy posledným zakladateľom. Spoločnosť zvyčajne nemôže prevziať záväzky, kým nie je zaregistrovaná. Registrácia akciovej spoločnosti stojí 5 570 NOK (578 EUR) pri elektronickej registrácii v Altinne alebo 6 796 NOK (705 EUR)³³ pri registrácii pomocou papierového formulára.

Súkromná spoločnosť s ručením obmedzeným (AS) môže byť prevedená na verejnú spoločnosť s ručením obmedzeným (ASA), pričom si zachová svoje organizačné číslo.³⁴

1.11 Nórska pobočka zahraničnej spoločnosti, NUF

Zahraničné spoločnosti, ktoré chcú vykonávať komerčnú činnosť v Nórsku buď vo forme individuálnych úloh alebo na trvalejšom základe, musia mať nórske číslo organizácie. Na získanie nórskeho čísla organizácie musí podnik založiť pobočku zahraničnej spoločnosti v Nórsku alebo alternatívne samostatnú nórsku spoločnosť.

NUF je nórska pobočka zahraničnej spoločnosti. Pobočka v Nórsku musí dodržiavať nórske pravidlá. Musí dodržiavať nórske právne predpisy a regulácie, rovnako ako každá iná spoločnosť pôsobiaca v Nórsku. Tieto pravidlá môžu zahŕňať rôzne oblasti, ako napríklad daňové zákony, zákony týkajúce sa sociálneho zabezpečenia, pracovné zákony, zákony o ochrane spotrebiteľa atď.

Na založenie NUF neexistujú žiadne požiadavky na vlastný kapitál. Zahraničné spoločnosti, ktoré vykonávajú obchodnú činnosť v Nórsku, sú povinné zapísať sa do obchodného registra. Zahraničné spoločnosti, ktoré nevykonávajú obchodnú činnosť, ale stále vyžadujú nórske organizačné číslo, sú oprávnené zaregistrovať sa v registri právnických osôb.

³³ 24.08.2022 Európska centrálna banka. 1 NOK = 0.1038 EUR

³⁴ ALTINN. [b]. 2020. *Založenie a registrácia akciovej spoločnosti ASA*. [online]. 2022. [cit. 2022. 08. 10]. Dostupné na internete: <<https://www.altinn.no/en/start-and-run-business/planning-starting-registration-of-the-enterprise/starting-a-public-limited-company-asa/>>

Register právnických osôb v Nórsku je registrom, v ktorom sú zapisované všetky právnické osoby, ktoré sú registrované v Nórsku. Registrácia v registri právnických osôb v Nórsku znamená, že spoločnosť má platné organizačné číslo, ktoré je potrebné pre vykonávanie rôznych úkonov v Nórsku, napríklad pre podanie daňového priznania, zaevidovanie sa do sociálneho zabezpečenia, či pre vybavovanie iných právnych záležitostí. Registrácia v registri právnických osôb v Nórsku môže tiež poskytnúť spoločnosti oprávnenie na vykonávanie činností v Nórsku v rámci určitých obmedzení.

Pobočka v Nórsku musí mať určenú zodpovednú osobu, ktorá bude zodpovedná za to, aby spoločnosť plnila svoje povinnosti vyplývajúce z nórskeho právneho predpisu a regulácií. Táto zodpovedná osoba môže byť napríklad generálnym riaditeľom pobočky, alebo iným zamestnancom spoločnosti, ktorý je zodpovedný za vedenie pobočky. Od tejto zodpovednej osoby sa nevyžaduje, aby mala bydlisko v Nórsku, ale musí mať nórske občianske preukaz alebo D-číslo. Ak zodpovedná osoba nemá nórske rodné číslo alebo číslo D, žiadosť o číslo D musí byť predložená spolu s registračným formulárom. Nórske rodné číslo alebo číslo D je potrebné pre identifikáciu osoby a pre vykonávanie rôznych úkonov v Nórsku, ako napríklad pre podanie daňového priznania, registráciu do sociálneho zabezpečenia, či pre vybavovanie iných právnych záležitostí. Vtedy musíte použiť formulár, ktorý zašlete poštou do registračného centra Brønnøysund. V Nórsku je potrebné predložiť rôzne povinné doklady a formuláre v papierovej podobe. Ak má mať v nórskej pobočke formálnu úlohu niekto iný, kto nemá D-číslo, musí tiež požiadať o D-číslo v súvislosti s registráciou.

Spoločnosť NUF je vhodné založiť vtedy, keď máte v úmysle vykonávať jednotlivé úlohy v Nórsku alebo chcete, aby zodpovednosť za prevádzku v Nórsku bola priamo podriadená spoločnosti v domovskej krajine. Neexistujú žiadne špecifické požiadavky týkajúce sa typu zahraničnej spoločnosti, ktorá sa môže zaregistrovať v Nórsku.

Zamestnanci v Nórskej spoločnosti, budú mať rovnaké sociálne práva ako ostatní zamestnanci v Nórsku. Vaši zamestnanci majú nárok na 100 % nemocenskú od prvého dňa choroby. NAV je zodpovedný za sociálne práva v Nórsku, okrem iného pokrýva nemocenské od 17. dňa. Ako zamestnávateľ musíte platiť prvých 16 dní. Zamestnanci NUF majú nárok na dávku v nezamestnanosti v prípade nezamestnanosti rovnako ako ostatní zamestnanci. Ako zamestnanci NUF získavate dôchodkové práva z toho, čo dostanete vo forme mzdy, rovnako ako ostatným zamestnancom. Väčšina ľudí má na dôchodku podstatné zníženie príjmu. Ak má pobočka veľa zamestnancov, zvyčajne sa od

nej bude vyžadovať vytvorenie zamestnaneckého dôchodkového systému pre svojich zamestnancov.³⁵

1.12 Všeobecné partnerstvá ANS/DA

Verejná obchodná spoločnosť je partnerstvo, v ktorom dvaja alebo viacerí spoločníci nesú neobmedzenú osobnú zodpovednosť za podnikanie. Veritelia spoločnosti sa v prvom rade obrátia na spoločnosť, ale ak spoločnosť nie je schopná vyrovnať svoje dlhy, spoločníci budú následne zodpovední za vyrovnanie pohľadávok.

Existujú dve hlavné formy všeobecného partnerstva:

- Vo verejnej obchodnej spoločnosti so solidárnym ručením, označuje sa ako „ANS“, ručia všetci spoločníci neobmedzene a osobne za celý dlh. Spoločná a nerozdielna zodpovednosť znamená, že veritelia môžu vymáhať celý dlh od jedného z partnerov, a je teda na partneroch, aby si medzi sebou dlhy vyrovnali.
- Vo verejnej obchodnej spoločnosti so zdieľanou zodpovednosťou, označuje sa aj ako „DA“ sú spoločníci spoločne neobmedzene a osobne zodpovední za celý dlh spoločnosti, ale každému spoločníkovi možno účtovať len do výšky jeho podielu na záväzku. Podiel každého spoločníka na záväzku musí byť uvedený v spoločenskej zmluve.

Osobná zodpovednosť spoločníkov za nahromadené dlhy bude platiť aj po odchode spoločníka zo spoločnosti, pokiaľ veriteľ nezbaví spoločníka zodpovednosti. Spoločníci, ktorí vstúpia do verejnej obchodnej spoločnosti, budú ručiť aj za záväzky vzniknuté pred vstupom spoločníka do spoločnosti.

Spoločenská zmluva je písomná zmluva, ktorú musia partneri podpísať. Zákon o partnerstve stanovuje minimálne požiadavky, ktoré musia zmluvy o partnerstve obsahovať, ale je možné ich upraviť nad rámec minimálnych požiadaviek. Noví spoločníci vo verejnej obchodnej spoločnosti musia spoločenskú zmluvu uzavrieť písomne. Je možné zmeniť rozdelenie zodpovednosti z ANS na DA alebo naopak bez potreby získania nového čísla organizácie. Takáto zmena sa vykoná v partnerskej zmluve a oznámi sa registračnému centru Brønnøysund.

Pri zakladaní verejnej obchodnej spoločnosti sa nepožadujú žiadne príspevky, akékoľvek príspevky, ktoré sa majú zaplatiť, musia byť uvedené v spoločenskej

³⁵ ALTINN. [c]. 2021. *Nórska pobočka zahraničnej spoločnosti (NUF)*. [online]. 2022. [cit. 2022. 08. 10]. Dostupné na internete: <<https://www.altinn.no/en/start-and-run-business/planning-starting/Choosing-Legal-Structure/norwegian-branch-of-a-foreign-company-nuf/>>

zmluve. Ak je vklad vysporiadaný inou ako peňažnou formou, v spoločenskej zmluve musí byť uvedená aj hodnota vloženého majetku.

Ak partnerstvá zamestnávajú niekoho, kto nie je členom partnerstva, prevezme povinnosti zamestnávateľa a následne bude musieť platiť príspevky zamestnávateľa do národného poistenia zo mzdy, ktorú zamestnanec dostáva. Ako spoločník vo verejnej obchodnej spoločnosti sa považujete za samostatne zárobkovo činnú osobu. V dôsledku toho sú vaše práva na sociálne zabezpečenie nižšie ako práva zamestnancov. Samostatne zárobkovo činné osoby majú nárok na nemocenské od 17. dňa pri 80 % pokrytí vymeriavacieho základu nemocenskej dávky. To je na rozdiel od zamestnancov, ktorí majú 100% pokrytie už od prvého dňa. Na zlepšenie svojich práv na nemocenské môžete uzavrieť rôzne poistenia. Ako spoločník verejnej obchodnej spoločnosti nemáte nárok na dávku v nezamestnanosti. Vo verejnej obchodnej spoločnosti, ako spoločník budete zarábať na príjmoch z podnikania. Sporenie na dôchodok je dôležité pretože, keď odídete na dôchodok pocítite výrazne zníženie príjmu. Môžete tiež uzavrieť súkromné dôchodkové zmluvy. Spoločníci sa môžu rozhodnúť, či chcú vystúpiť z partnerstva cez rozdelenie zisku alebo ako odmenu za prácu.

Vo väčšine prípadov sa sadzba dane z pracovnej odmeny spoločníkov pohybuje od 30 do 47,4 %.

Zhromaždenie spoločníkov je najvyšším orgánom verejnej obchodnej spoločnosti. Spoločníci v spoločenstve sú členmi schôdze a sú oprávnení zúčastňovať sa na schôdzi a hlasovať. Verejné obchodné spoločnosti nie sú povinné mať predstavenstvo alebo generálneho riaditeľa.

V niektorých odvetviach musíte mať povolenie na podnikanie. Príkladmi sú sektory stravovania/reštaurácií a upratovacích služieb.³⁶

³⁶ ALTINN. [d]. 2021. *General partnership (ANS/DA)*. [online]. 2022. [cit. 2022. 08. 01]. Dostupné na internete: < <https://www.altinn.no/en/start-and-run-business/planning-starting/Choosing-Legal-Structure/general-partnerships-ansda/>>

Tabuľka č.6 Vybrané výhody a nevýhody všeobecného partnerstva

Výhody	Nevýhody
Je ľahké začať	Neobmedzená osobná zodpovednosť
Žiadna požiadavka na spravodlivosť	Spoločníci nemôžu byť vymenovaní za zamestnancov
Dokáže vybudovať vlastný kapitál s nižšou daňovou sadzbou	Nie je veľmi priateľský k investorom

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa: (ALTINN. [d]. *General partnership (ANS/DA)*).

Partnerstvá ANS a DA sa registrujú prostredníctvom oznámenia o koordinovanom registri v Altinne, tento registračný poplatok sa platí vo výške 2 250 NOK (233 EUR).³⁷ Po schválení registrácie sa prideli číslo organizácie.

1.13 Daňová sústava Nórska

Nórsky daňový systém sa zameriava na rozdelenie dane v súlade s možnosťami a potrebami jednotlivcov. Dane sa používajú na financovanie verejných služieb ako zdravotníctvo, vzdelávanie a doprava. Daňová sústava sa skladá z priamych a nepriamych daní a je koncipovaný tak, aby prispieval k väčšej rovnosti medzi jednotlivcami.³⁸

Priame dane zahŕňajú daň z príjmu fyzických osôb a spoločností, daň zamestnávateľa, daň z majetku. Sociálne poistenie a daň zamestnávateľa sú súčasťou priamych daní. Priame dane tvoria asi dve tretiny celkových príjmov z daní a poplatkov. Nórsky systém pre výpočet dane z príjmov rozlišuje medzi dvoma daňovými základmi pre fyzické a právnické osoby, a to základný príjem a osobný príjem.

Čo sa týka dane z príjmu fyzických osôb, fyzické osoby platia daň z príjmu z dvoch rôznych základov dane. Po prvé, proporcionálna daň sa platí z bežného príjmu, mínus osobné zrážky a niektoré špeciálne zrážky. Bežný príjem pozostáva zo všetkých zdaniteľných príjmov znížených o odvody.

Po druhé, z osobného príjmu, sa platia sociálne odvody a postupná daň. Do príjmu fyzických osôb sa započítava aj vypočítaný osobný príjem samostatne zárobkovo činnnej osoby.

³⁷ 24.08.2022 Európska centrálna banka. 1 NOK = 0.1038 EUR

³⁸ ĎURINOVÁ Ivana. *Daňové systémy krajín Škandinávie*. In: Národohospodárske otázky. Ročník: 21. 2013- č. 2. s. 17.

Podnikatelia sú zdaňovaní podľa podnikového modelu, účastníci v spoločnostiach s určením účastníka sú zdaňovaní podľa účastníckeho modelu napr. komanditné spoločnosti a iné. Východiskom oboch je, že príjem, ktorý presahuje ochranný odpočet, sa musí zdaňovať ako bežný príjem, rovnako ako podielový príjem. Príjem z fyzických osôb, ktorý presahuje ochranný odpočet, sa zdaňuje ako vypočítaný osobný príjem a podlieha postupnej dani a dani zo sociálneho zabezpečenia.

Čo sa týka dane pre firmy, zisky vo firmách sa zdaňujú ako bežný príjem paušálnou sadzbou dane. Straty je možné preniesť a odpočítat' oproti neskorším ziskom.

Spoločnosti sú zoznačiatku oslobodené od zdanenia dividend a ziskov z akcií atď'. Zároveň zaniká právo na odpočet strát. Účelom je zabrániť tomu, aby dividendy a zisky boli niekoľkokrát zdaňované v prípade akcií vlastnených spoločnosťou.

Okrem bežnej dane zo zisku sú preto z pozemkového nájomného za ťažbu ropy a vodnej energie zavedené špeciálne dane pre firmy. Určité osobitné pravidlá platia aj pre lodné spoločnosti a finančný sektor.

Medzi priame dane ďalej patrí daň z majetku a daň z nehnuteľnosti. Jednotlivci platia daň z majetku zo zdaniteľného čistého bohatstva. Čiže hrubé bohatstvo mínus dlhy, nad minimálny odpočet. Daň z bohatstva dopĺňa daň z príjmu a robí daňový systém pre jednotlivcov progresívnejším. Aktíva musia byť na začiatku ocenené trhovou hodnotou, no mnohé aktíva sú ocenené výrazne nižšie. Príjem z vyššie spomenutej dane v celom rozsahu pripadá obci.³⁹

Nepriame dane zahŕňajú daň z pridanej hodnoty, spotrebné dane, clá a sektorové dane. Nepriame dane tvoria asi tretinu celkových daňových a colných príjmov v Nórsku. Daň s najvyšším výnosom je daň z pridanej hodnoty v Nórsku. Clá z hľadiska príjmov štátu predstavuje viac ako pätinu celkových príjmov.

Daň z pridanej hodnoty je všeobecná daň z domácej spotreby tovarov a služieb a jej hlavným cieľom je poskytnuť príjem pre štát. Túto daň vyberajú a platia podniky podliehajúce dani. Podniky podliehajúce DPH si môžu pri nákupoch odpočítat' DPH na vstupe. To pomáha zabezpečiť, aby daň nezaťažovala zdaniteľné podniky v dodávateľskom reťazci, a teda zdaňovala konečnú spotrebu tovarov a služieb.

Špeciálne dane slúžia na financovanie verejných výdavkov, ale používajú sa aj ako nástroj na oceňovanie externých nákladov pri používaní produktov, ktoré sú škodlivé pre zdravie a taktiež životné prostredie.

³⁹ REGJERINGEN. [a]. 2021. *Priame dane*. [online]. 2022. . [cit. 2022. 08. 01]. Dostupné na internete: <<https://www.regjeringen.no/no/tema/okonomi-og-budsjett/skatter-og-avgifter/direkte-skatter/id2353512/>>

Niektoré spotrebné dane sú určené len na to, aby vláde zabezpečili príjem. Príkladmi takýchto daní sú daň z dokladov pri predaji nehnuteľnosti a preregistračná daň z motorových vozidiel a prípojných vozidiel. Iné dane majú tiež za cieľ ovplyvňovať spotrebu alebo správanie spotrebiteľov. Týka sa to predovšetkým environmentálnych daní a daní z alkoholu a tabaku.

Využívanie environmentálnych daní je v súlade s princípom znečisťovateľ platí, čo znamená, že kto spôsobí environmentálne škody, musí zaplatiť náklady, ktoré činnosťou spôsobí zvyšku spoločnosti. To poskytuje stimuly na zníženie činností poškodzujúcich životné prostredie a nájdenie nových, menej škodlivých alternatív.

Účelom daní z áut je poskytnúť vláde príjem a oceniť externé náklady na používanie vozidiel. Daňou za autá sa v posledných desaťročiach ovplyvňovalo aj zloženie vozového parku v smere k automobilom s nízkymi a nulovými emisiami. Daňové výnimky a ďalšie výhody pre autá s nulovými a nízkymi emisiami viedli k zníženiu celkových emisií nórskych osobných áut a k výraznému zníženiu príjmov štátu z daní z áut.

Dane z alkoholu a tabaku poskytujú vláde príjmy, ale prispievajú aj k tomu, že ceny týchto výrobkov zahŕňajú vo väčšej miere náklady, ktoré ich používanie prináša zvyšku spoločnosti a ktoré nezohľadňuje samotný spotrebiteľ. Týmto nákladmi sú napríklad zdravotné náklady, ktoré hradí komunita. Vysoká daň z alkoholu a tabáku by mohla zasiahnuť ľudí, ktorí sú od produktov závislí. Vysoká úroveň daní z alkoholu a tabaku môže zvýšiť rozsah cezhraničného obchodu, pašovania a spaľovania v domácnostiach.

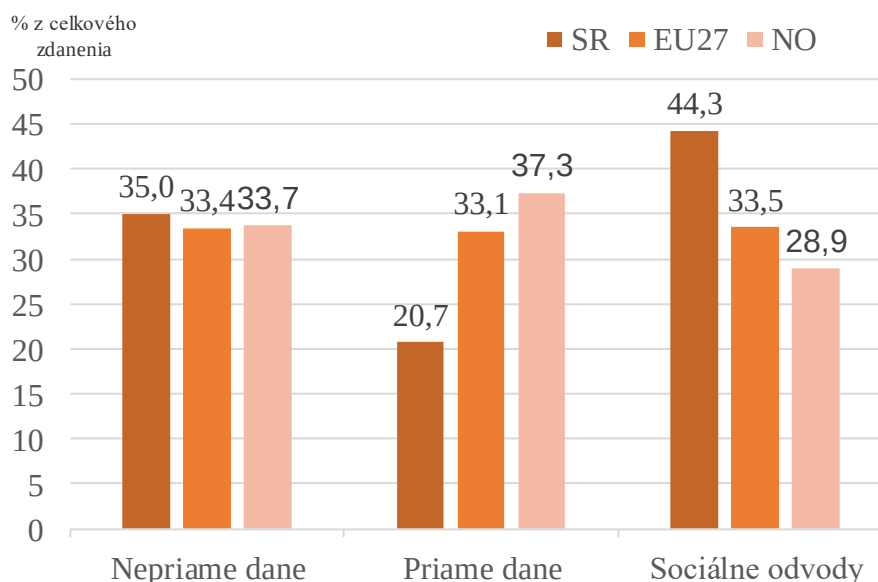
Clá majú chrániť domácich výrobcov pred konkurenciou zo zahraničia. Clá zvyčajne vedú k drahšiemu tovaru pre spotrebiteľov a zvýšeniu výrobných nákladov pre podniky. Nórsko je v súčasnosti jednou z krajín sveta s najmenšou colnou ochranou pre priemyselný tovar. Z priemyselného tovaru podliehajú clu len niektoré druhy textilií a odevov. Clá na poľnohospodársky produkty sú ústredným prvkom nórskej poľnohospodárskej politiky. Takéto clá okrem iného pomáhajú zabezpečiť predaj nórskeho poľnohospodárskeho tovaru za ceny stanovené v poľnohospodárskej dohode. Preto je colná ochrana dôležitou súčasťou celkovej podpory nórskeho poľnohospodárstva.

Sektorové poplatky môžu byť požadované na financovanie služieb pre dané definované odvetvie alebo skupinu používateľov, kde sa poplatok účtuje sektoru bez ohľadu na to, kto službu prijíma. Zmeny základu alebo sadzby pre predražené štátne

poplatky a všetky zmeny v sektorových poplatkoch sa považujú za súčasť daňového a odvodového systému.⁴⁰

V nasledujúcich grafoch si porovnáme Slovensku republiku s Nórskom a EÚ 27.

Graf č. 1 Daňové príjmy, 2020 (v % celkovom zdanení)

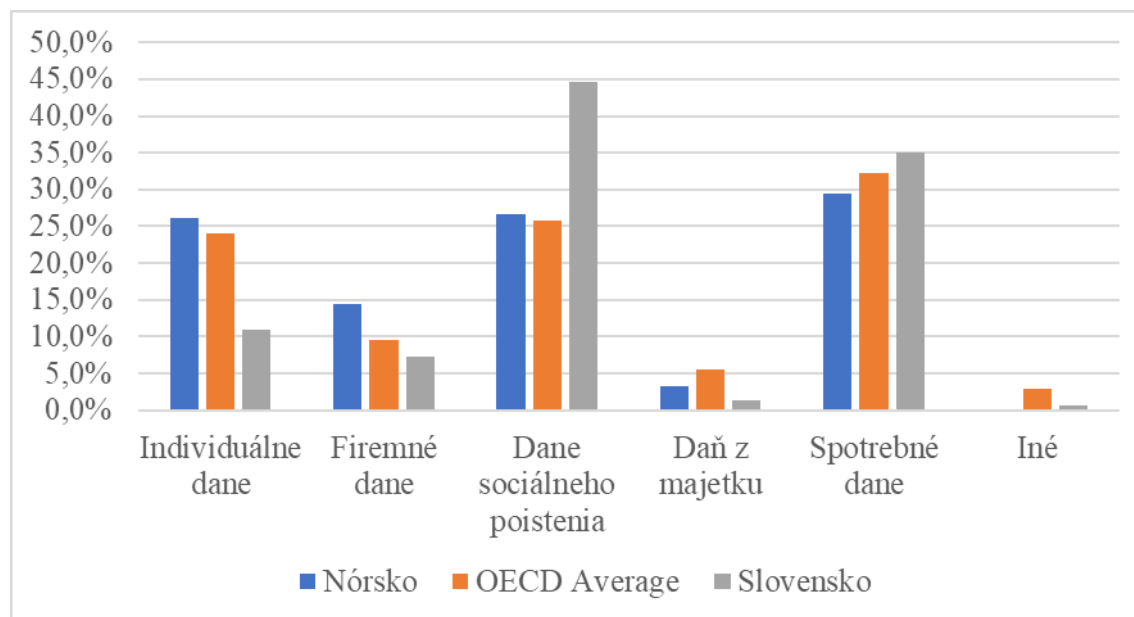

Zdroj: vlastné spracovanie podľa (EUROPEAN COMMISSION. *Taxation trends in the European union*).

Z grafu číslo 1 vyplýva, že Slovensko v roku 2020 má v porovnaní s EÚ-27 a Nórskom najvyššie nepriame dane. Priame dane má Slovensko najnižšie, zatiaľ, čo Nórsko má najvyššie prave priame dane. Slovensko vyniká aj v sociálnych odvodoch, ktoré má najvyššie. Nórsko sa na rozdiel od Slovenska udrzuje veľmi blízko úrovne EÚ-27.

⁴⁰ REGJERINGEN. [b]. 2022. *Nepriame dane*. [online]. 2022. . [cit. 2022. 08. 01]. Dostupné na internete: < <https://www.regjeringen.no/no/tema/okonomi-og-budsjett/skatter-og-avgifter/indirekte-skatter/id2353322/>>

Graf č. 2 Zdroje príjmov v Nórsku a v Slovenskej republike v porovnaní s OECD priemerom za rok 2020

Z

droj: vlastné spracovanie podľa: (BUNN Daniel. *Sources of Government Revenue in the OECD*).

Z grafu číslo 2 môžeme vidieť, že Nórsko má príjmy z individuálnej dane, firemných daní a dane zo sociálneho poistenia vyššie ako je priemer OECD. Vo všeobecnosti sa krajiny OECD viac opierajú o daňové príjmy zo spotrebných daní (32,1 percenta), daní zo sociálneho poistenia (26,4 percenta) a daní z príjmu fyzických osôb (24 percent) ako o dane z príjmu právnických osôb (9,2 percenta) a dane z majetku (5,6 percenta). Slovenská republika má najväčšie príjmy z dane zo sociálneho poistenia (44,6 %).

2 Cieľ práce

Hlavným cieľom diplomovej práce je na základe vedeckých metód poskytnúť ucelený pohľad na problematiku zdaňovania právnických osôb z aspektu vzniku nových právnických osôb v Slovenskej republike v komparácii s Nórskom. Na to, aby sme dosiahli nami vymedzený hlavný cieľ je potrebné splniť viacero čiastkových cieľov medzi ktoré zaradujeme:

1. Charakterizovanie rôznych druhov právnických osôb – podľa platných zákonov v oboch krajinách. Zobrazíme základné makroekonomické ukazovatele oboch krajín. Identifikujeme rôzne typy právnických osôb, ako ich vznik, formu, spôsob založenia a tiež, čo by mali obsahovať dané spoločnosti.
2. Identifikujeme základné znaky dane ako: predmet, základ a sadzbu dane z príjmu PO.
3. Charakterizujeme daňovú sústavu v Slovenskej republike a v Nórsku.
4. Identifikujeme aspekt vzniku spoločnosti v jednotlivých krajinách - rôzne faktory, ktoré ovplyvňujú vznik nových právnických osôb na Slovensku a v Nórsku, prístupnosť a jednoduchosť procesu zakladania spoločnosti, daňové a účtovné pravidlá a regulačné požiadavky ovplyvňujúce vznik nových právnických osôb na Slovensku a v Nórsku.
5. Načrtujeme vývoj počtu novovzniknutých právnických osôb u nás a v Nórsku vo zvolenom časovom úseku - podľa prežitia daných spoločnosti, formy organizácie a roku založenia. Analyzujeme vybrané aspekty vzniku a zániku spoločnosti v Slovenskej republike.
6. Načrtujeme si špecifické typy spoločnosti v Nórsku – a to konkrétne: daňový systém týkajúci sa ropy, režimom vodnej energie a dane z tonážovej zásielky.
7. Porovnávame Slovenskú republiku s Nórskom, kde analyzujeme celkovú implicitnú daň z kapitálu, implicitné sadzby dane z príjmu podnikov, a zákonné sadzby dane z príjmov právnických osôb.

V závere vyzdvihneme rozdiely medzi týmito dvoma krajinami z aspektu vzniku nových právnických osôb a zhodnotíme faktory, ktoré ovplyvňujú vznik nových právnických osôb. Poskytneme odporúčania, ako by mohla Slovenská republika zlepšiť svoje podmienky pre zakladanie nových spoločností v porovnaní s Nórskom.

3 Metodika práce a metódy skúmania

Na dosiahnutie hlavného cieľa diplomovej práce a taktiež čiastkových cieľov sme vymedzili niekoľko metód skúmania.

Medzi kľúčové metódy patrila metóda získavania poznatkov. V prvej časti diplomovej práce sme museli získať informácie o danej problematike. Následne sme vybrali tie, ktoré boli relevantné pre dosiahnutie nami vytýčeného cieľa. Vybrané informácie sme čerpali z odborným zahraničných a taktiež domácich zdrojov. V práci sme využili najmä daňové zákony SR a Nórska, štatistické databázy ako OECD, FINSTAT, EUROPEAN COMMISSION, STATISTISK sentralbyra Norway, odbornú literatúru, články prevažne z elektronických zdrojov, najmä pri charakteristike spoločnosti, kde sme čerpali z portálu podnikajte.sk alebo Altinn.no a rôzne iné zdroje. V práci sme využili aj publikáciu auditorskej spoločnosti PWC, pri špecifikácii jednotlivých daňových režimov v Nórsku.

V diplomovej práci sme využili matematicko-štatistické metódy na zostavenie výpočtu dane z príjmov pre AS, a výpočet dane z ropy v Nórsku.

V teoretickej aj praktickej časti sme využili tabuľky aj grafy, ktoré nám umožnili jednoduchšie ilustrovať a interpretovať získané údaje.

Ďalšiu metódou, ktorú sme v diplomovej práci aplikovali je metóda komparácie ktorá nám umožnila porovnať Slovenskú republiku s Nórskom, vrátane jednotlivých typov spoločností, daňových systémov, sadzieb dane a makroekonomických ukazovateľov v týchto dvoch krajinách. Táto metóda bola aplikovaná v teoretickej, praktickej časti a tiež v závere diplomovej práce, kde sme porovnali výsledky našich analýz a získané poznatky.

V práci sme implementovali metódu analýzy ktorou sme skúmali vznik a vývoj počtu novovzniknutých právnických osôb v Slovenskej republike a Nórsku. Tieto analyzované časti sme následne prostredníctvom metódy syntézy zjednotili, čo nám umožnilo dospieť k záverom o súčasnom stave a trendoch v oboch krajinách., ktorou sme skúmali vznik a vývoj počtu novovzniknutých právnických osôb v Slovenskej republike a Nórsku. Tieto analyzované časti sme následne prostredníctvom metódy syntézy zjednotili, čo nám umožnilo dospieť k záverom o súčasnom stave a trendoch v oboch krajinách.

Na konečné zhodnotenie nami skúmanej problematiky sme využili metódu indukcie a dedukcie na stanovenie vhodných odporúčaní, ktoré by mohla Slovenská republika aplikovať. Táto metóda nám umožnila zhrnúť dôležité poznatky získané z

predchádzajúcich analýz a komparácií, a na základe nich formulovať konkrétne odporúčania pre Slovensku republiku.

4 Vybrané aspekty založenia spoločnosti v Slovenskej republike a v Nórsku

Táto kapitola sa zameriava na jednotlivé faktory, ktoré ovplyvňujú vznik právnických osôb, požiadavky na dokumenty a registráciu. V tejto kapitole sa ďalej budeme zaoberať nákladmi na založenie a prevádzku spoločnosti, daňovým a účtovným pravidlami, a požiadavkami na kapitál. Tiež sa zameriame na špecifické aspekty daňového režimu dane z ropy, vodnej energie a tonážovej zásielky. Načrtne vývoj počtu novovzniknutých právnických osôb a porovnáme niektoré ekonomické ukazovatele týchto dvoch krajín.

4.1 Založenie spoločnosti v Slovenskej republike

K vzniku spoločnosti s.r.o. dochádza podpísaním spoločenskej zmluvy. Následne sa spoločnosť zapíše do obchodného registra. Predtým, ako sa spoločnosť zapisuje do obchodného registra, musí zaplatiť aspoň 30% základného imania za každý peňažný vklad. Celková hodnota peňažných a nepeňažných vkladov musí byť však aspoň 50% zo základného imania stanoveného zákonom. Zvyšok základného imania musí byť zaplatený do piatich rokov. Minimálna hodnota vkladu jednotlivého spoločníka má byť minimálne v hodnote 750 EUR. Každý spoločník môže prispieť len jedným vkladom, ktorý môže byť pre každého spoločníka iný, avšak celková hodnota vkladov musí byť rovnaká ako hodnota základného imania spoločnosti. Nepeňažný vklad sa musí splatiť ešte pred vznikom spoločnosti.

V prípade, že spoločnosť zakladá jeden zakladateľ, do obchodného registra sa môže zapísať len, keď je v plnej výške splatené základné imanie. Návrh na zápis spoločnosti do registra musí byť podaný a podpísaný všetkými konateľmi spoločnosti, pričom ich podpisy musia byť úradne overené. Tento návrh musí byť podaný do 90 dní od založenia spoločnosti alebo od doručenia živnostenského oprávnenia.

Minimálna hranica pre základné imanie v spoločnosti s.r.o. je stanovená na 5 000 EUR. Toto základné imanie môže pozostávať z peňažných aj nepeňažných vkladov.

Spoločnosť s ručením obmedzeným v Slovenskej republike musí vytvoriť a dopĺňať rezervný fond. Tvorba rezervného fondu pri založení spoločnosti nie je povinná, musí byť vytvorený z čistého zisku, ktorý bude prvýkrát vykázaný v riadnej účtovnej závierke. Spoločnosť sa môže rozhodnúť vytvoriť rezervný fond pri založení, v takom prípade musí byť v spoločenskej zmluve uvedená výška rezervného fondu, ktorý bol

vytvorený. Minimálna výška rezervného fondu musí byť 10 % základného imania. Spoločnosť môže dohodnúť v spoločenskej zmluve aj tvorbu a výšku rezervného fondu. Ak sa spoločnosť rozhodne vytvoriť rezervný fond až z prvého čistého zisku vykázaného v účtovnej závierke, musí byť minimálne 5 % z prvého čistého zisku, avšak nesmie byť vyššia ako 10 % základného imania.

Spoločnosť s ručením obmedzeným musí v stanovách alebo v spoločenskej zmluve stanoviť výšku rezervného fondu a spôsob jeho dopĺňania. Minimálne požiadavky na tvorbu rezervného fondu sú stanovené v Obchodnom zákonníku, ktorý uvádza, že spoločnosť musí každoročne dopĺňať rezervný fond o sumu určenú v stanovách alebo v spoločenskej zmluve, minimálne však o 5 % z čistého zisku stanoveného v ročnej účtovnej závierke. Rezervný fond musí byť doplnený až do výšky stanovenej v stanovách alebo v spoločenskej zmluve, minimálne však do výšky 10 % základného imania.

Akciovou spoločnosťou sa nazýva spoločnosť, ktorá rozdelila svoje základné imanie na akcie s menovitou hodnotou. Akcie dávajú akcionárovi právo zúčastniť sa na riadení spoločnosti, na rozdelení likvidačného zostatku po zrušení spoločnosti s likvidáciou a na zisku.

Minimálne základné imanie pre akciovú spoločnosť je podľa zákona stanovené na 25 000 EUR. Môže byť však vyššie, avšak nikdy nižšie ako táto suma. Akcionári môžu splácať základné imanie peňažnými vkladmi, v prípade súkromnej akciovej spoločnosti môžu aj nepeňažnými vkladmi. Splatenie základného imania peňažnými vkladmi je jednoduchšie pre spoločnosť aj pre akcionára, pretože nepeňažný vklad musí byť ocenený napríklad znalcom, s výnimkou výnimočných situácií.

Akciová spoločnosť musí mať vytvorený rezervný fond, ktorý musí byť minimálne 10 % základného imania, keď sa registruje v Obchodnom registri. Spoločnosť musí každoročne dopĺňať rezervný fond o sumu určenú v stanovách, alebo minimálne 10 % čistého zisku, a to až do výšky určenej v stanovách alebo najmenej do výšky 20 % zo základného imania.

V nasledujúcom odseku si vysvetlíme tvorbu rezervného fondu na konkrétnom príklade Natalia, a.s..

Natália a.s. vznikla 1. apríla 2019. Spoločnosť má základné imanie v sume 40 000 EUR. Spoločnosť dosiahla v roku 2019 zisk po zdanení vo výške 8 000 EUR. V nasledujúcom roku dosiahla spoločnosť stratu po zdanení v hodnote 2 000 EUR. Natália, a.s. sa riadi pri tvorbe rezervného fondu Obchodným zákonníkom, ako jej určujú stanovy.

Pri založení spoločnosti, v roku 2019, bolo potrebné vytvoriť rezervný fond a to vo výške 10 % zo základného imania, čo predstavuje 4 000 EUR. Spoločnosť Natália, a.s. bude z čistého zisku dopĺňať rezervný fond, až pokiaľ nedosiahne výšku 8 000 EUR, čo je 20 % zo základného imania. V roku 2019 spoločnosť dosiahla zisk v hodnote 8 000 EUR. V roku 2019, spoločnosť Natália, a.s. dopĺňa rezervný fond o 10 % z hodnoty 8 000 EUR, čo nám dáva sumu 800 EUR. Týmto spôsobom sa rezervný fond zvýšil na 4 800 EUR. V roku 2020 dosiahla spoločnosť stratu vo výške 2 000 EUR, takže za tento rok spoločnosť nedopĺňa rezervný fond. Spoločnosť bude naďalej dopĺňať rezervný fond každoročne o 10 % z čistého zisku, až kým nedosiahne výšku 8 000 EUR, alebo 20 % zo základného imania.

4.2 Založenie vybraných typov spoločností v Nórsku

Pobočky zahraničných spoločností sú povinné viesť účtovníctvo, predkladať svoje ročné účtovné závierky do registra firemných účtov, ak je pobočka povinná platiť daň do Nórska. Ak pobočka zahraničnej spoločnosti nie je platiteľom dane do Nórska, je možné požiadať o výnimku z povinnosti predkladať ročné účtovné závierky do registra firemných účtov. NUF podliehajúce účtovnej povinnosti s obratom vyšším ako 6 miliónov NOK⁴¹ (580 800 EUR) tiež podliehajú povinnosti auditu. Ak má zahraničná spoločnosť predstavenstvo, je zodpovedná za riadenie pobočky v Nórsku. Zahraničná spoločnosť môže v prípade potreby zriadiť predstavenstvo v nórskej pobočke. Každý, kto má zastávať úlohu v nórskom predstavenstve, musí mať D-číslo alebo nórske národné identifikačné číslo, ak ho ešte nemá. V niektorých odvetviach v Nórsku je potrebné mať povolenie, aby ste mohli podnikat' v danom odvetví. Príkladmi sú sektor stravovania/reštaurácií a sektor upratovacích služieb. V stavebníctve musia mať všetci zamestnanci preukaz HSE. NUF nie je možné zaregistrovať elektronicky cez Altinn. Formulár a prílohy je potrebné zaslať poštou.

Všeobecné partnerstvá – ANS/DA

Niektoré tovary a služby sú oslobodené od DPH alebo podliehajú zníženým sadzbám. Verejné obchodné spoločnosti s obratom nad 50 000 NOK⁴² (4 840 EUR) za obdobie 12 mesiacov sa musia zaregistrovať v registri DPH.

⁴¹ 17.10.2022 Európska centrálna banka. 1 NOK = 0.097 EUR

⁴² 17.10.2022 Európska centrálna banka. 1 NOK = 0.097 EUR

Spoločnosti sú povinní viesť účtovníctvo. Spoločnosti budú mať účtovnú povinnosť, ak budú splnené určité kritériá. Účtovná povinnosť znamená, že spoločnosť predkladá ročné účtovné závierky do Registra ročných účtovných závierok. V niektorých prípadoch sa od verejných obchodných spoločností vyžaduje, aby mali audítora.

V nasledujúcich tabuľkách 1 a 2 si porovnáme vybrané skutočnosti súvisiace so založením spoločností v Slovenskej republike a v Nórsku.

Tabuľka č. 7 Porovnanie medzi Nóorskymi subjektami

	LLC	PLC	Pobočka
Známe aj ako:	AS	SAV	Pobočka
Za aký čas môžeme spoločnosť vytvoriť:	5 týždňov	5 týždňov	7 týždňov
Za aký čas môžeme otvoriť firemný bankový účet:	4 týždne	4 týždne	4 týždne
Môžu byť v úplnom zahraničnom vlastníctve:	Áno	Áno	Áno
Minimálne základné imanie:	3 000 €	110 000 €	N/A
Podávať ročné daňové priznanie:	Áno	Áno	Áno
Vyžaduje sa riaditeľ alebo zástupca:	Áno	Áno	Áno
Minimálny povolený počet riaditeľov:	2	3	1
Minimálni akcionári:	1	1	1
Sadzbá dane z príjmu právnických osôb v Nórsku:	22 %	22 %	22 %
Vyžaduje sa ročná účtovná závierka:	Áno	Áno	Áno
Vyžaduje sa štatutárny audit:	Áno	Áno	Áno
Celkové náklady na založenie podniku v Nórsku v roku 1:	14 675 €	10 175 €	11 850 €
Následne ročné náklady (vrátane účtovného a daňového poplatku):	8 550 €	6 050 €	3 400 €

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa: (HEALY consultant. *Business entities in Norway in 2022*).

Na porovnanie sme si vybrali tri hlavné typy spoločnosti v Nórsku a to: spoločnosť s ručením obmedzeným, akciovú spoločnosť a pobočku zahraničnej spoločnosti. Založenie každej z nich trvá minimálne 5 týždňov, bankový účet si môžeme otvoriť za 4 týždne. Tiež môžu byť v úplnom zahraničnom vlastníctve. Minimálne základné imanie sa líši medzi jednotlivými typmi spoločnosti, ročné daňové priznanie sa musia podávať, a vyžaduje sa riaditeľ alebo zástupca. Pri týchto troch spoločnostiach je sadzba dane z príjmu právnických osôb stanovená vo výške 22 %. V prvom roku sú celkové náklady na založenie podniku pri AS vo výške 14 675 EUR, SAV vo výške 10 175 EUR a pri pobočke zahraničnej spoločnosti 11 850 EUR. Následne ročné náklady sú v jednotlivých spoločnostiach odlišné. Tieto náklady môžu zahŕňať poplatky za spracovanie daňového priznania, poplatky za poradenstvo v oblasti daní a poplatky za neúspešné alebo oneskorené platenie daní.

Tabuľka č. 8 Porovnanie medzi Slovenskými subjektami

	Spoločnosť s ručením obmedzeným	Akciová spoločnosť
Známe aj ako:	S.R.O.	a.s.
Za aký čas môžeme spoločnosť vytvoriť:	2 týždňov	3 týždňov
Za aký čas môžeme otvoriť firemný bankový účet:	Hneď	Hneď
Môžu byť v úplnom zahraničnom vlastníctve:	Áno	Áno
Minimálne základné imanie:	5 000 €	25 000 €
Podávať ročné daňové priznanie:	Áno	Áno
Vyžaduje sa riaditeľ alebo zástupca:	Áno	Áno
Minimálny povolený počet zakladateľov:	1	2 alebo 1
Minimálni akcionári:	1	1
Sadzba dane z príjmu právnických osôb v Slovenskej republike	21 %	21 %
Vyžaduje sa ročná účtovná závierka:	Áno	Áno
Vyžaduje sa štatutárny audit:	Nie	Nie
Celkové náklady na založenie podniku na Slovensku v roku 1:	Od 150 €	Od 750 €
Následne ročné náklady (vrátane účtovného a daňového poplatku):	0 €	0 €

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: (SROONLINE. *S.R.O. alebo akciová spoločnosť*).

Z uvedených tabuliek č. 7 a 8 môžeme konštatovať, že v Slovenskej republike dokážeme o niečo skôr založiť s.r.o. alebo a.s.. Tento rozdiel nie je však veľmi odlišný, v Slovenskej republike záleží, či si túto spoločnosť zakladáme sami alebo sa so založením podniku obrátíme na odborníkov, ktorý už s tým majú skúsenosti. Čo sa týka dane z príjmu právnických osôb môžeme konštatovať, že v Nórsku je vyššie len o %, celkové náklady na

založenie podniku sú v Nórsku oveľa vyššie ako na Slovensku a to z rôznych dôvodov. Nórsko má vyššie životné náklady ako Slovensko, čo sa premieta do vyšších cien služieb, ako sú účtovníctvo a daňové poradenstvo. Tým, že ma Nórsko vyššiu daňovú sadzbu pre právnické osoby ako Slovensko znamená to, že spoločnosti musia platiť vyššie dane. Nórsko má viac povinností v oblasti účtovníctva a dani, ako napríklad ročné účtovné závierky a štatutárny audit, čo znamená, že spoločnosti musia platiť viac za tieto služby.

Zároveň, Nórsko je krajina s vysokými príjmami a vysokým životným štandardom, kde sa očakáva vyššia úroveň služieb a regulácie. Toto všetko prispieva k vyšším nákladom na založenie a prevádzku podniku v Nórsku v porovnaní s inými krajinami, vrátane Slovenska.

4.3 Vybrané aspekty novozaložených podnikov v Nórsku od roku 2015-2019

V nasledujúcich tabuľkách si ukážeme, koľko % novozaložených podnikov vzniklo od roku 2015 a koľko % podnikov, pokračovalo v podnikaní až do roku 2019. Údaje budú podľa právnických foriem PO.

Tabuľka č.9 miera novozaložených podnikov v Nórsku za jednotlivé roky

Rok založenia	Percento podnikov, ktoré prežili v (%)				
	1 rok	2 roky	3 roky	4 roky	5 rokov
2015	46,1	41,2	34,5	29,9	26,5
2016	44,4	40,6	34	29,8	
2017	44,1	41,1	35		
2018	44,7	42,9			
2019	44,4				

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: (STATISTISK SENTRALBYRA statistics Norway. [a]. *Prežitie a rast novozaložených podnikov*).

Tabuľka číslo 9 ukazuje, do akej miery novovzniknuté podniky prežívajú a rastú. Vidíme, že v roku 2015, pokračovalo v 1 roku podnikania 46,1 %, čo je menej ako polovica novovzniknutých podnikov. V druhom roku pokračovalo v podnikaní 41,2 % podnikov, v tretom roku došlo k veľkému poklesu až na 34,5 %. V štvrtom roku pokračovalo v podnikaní 29,9 %. K celkovému pokračovaniu podnikania 5 rokov rástli a prežili 26,5 % podnikov.

Počet novovzniknutých podnikov, ktoré prežijú a rastú, sa môže líšiť v závislosti od rôznych faktorov. Môže to byť napríklad spôsobené nedostatkom finančných zdrojov,

nedostatočným trhom, nedostatočnou kvalifikáciou alebo skúsenosťami zakladateľov, nedostatočným ziskovým odhadom, nedostatočným riadením a plánovaním, konkurenčným tlakom a mnohými ďalšími faktormi.

V prvom roku podnikania sú spoločnosti často viac zamerané na vytvorenie základných procesov a štruktúry, čo môže byť náročné a nákladné. Môžu tiež bojovať s nedostatkom kapitálu, získavaním zákazníkov a budovaním povesti.

V druhom a treťom roku podnikania, mnoho spoločností začína zaznamenávať prvé zisky, ale zároveň sa stretávajú s väčším konkurenčným tlakom a ekonomickými výzvami, ktoré môžu mať vplyv na ich prežitie.

V ďalších rokoch, spoločnosti musia nadviazať na svoj úspech, zlepšovať svoje procesy a prispôbovať sa zmenám trhu. Mnohé spoločnosti, ktoré sa neprispôbia týmto zmenám, môžu byť nútené ukončiť svoju činnosť.

Nasledujúce tabuľky číslo 10 - 14 ukazujú novovzniknuté podniky podľa prežitia, formy organizácie a roku založenia v Nórsku.

Tabuľka č.10 pre spoločnosť ANS

Zodpovedná spoločnosť (ANS)	Počet novozaložených podnikov	Prežitie 1 rok - %	Prežitie 2 roky - %	Prežitie 3 roky - %	Prežitie 4 roky - %	Prežitie 5 rokov - %
2015	126	49,2	43,7	30,2	25,4	24,6
2016	112	47,3	33,9	27,7	21,4	
2017	97	36,1	32	26,8		
2018	90	47,8	50			
2019	85	49,4				

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: (STATISTISK SENTRALBYRA statistics Norway. [b]. *Prežitie a rast novozaložených podnikov*).

Z uvedeného vyplýva, že pre spoločnosť ANS sa rozhodlo rásť a pokračovať v podnikaní v horizonte 5 rokoch 24,6 % podnikov. Najviac podnikov vzniklo v roku 2015.

Tabuľka č.11 pre spoločnosť AS

akciová spoločnosť (AS)	Počet novozaložených podnikov	Prežitie 1 rok - %	Prežitie 2 roky - %	Prežitie 3 roky - %	Prežitie 4 roky - %	Prežitie 5 rokov - %
2015	21695	66,7	63,2	54,7	48,5	43,8
2016	23693	64,3	62,2	53,1	47,5	
2017	25018	64,5	59,4	52,3		
2018	25204	61,9	61,2			
2019	25486	60,8				

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: (STATISTISK SENTRALBYRA statistics Norway. [b]. *Prežitie a rast novozaložených podnikov*).

AS rástla a pokračovala v podnikaní 5 rokov, v najväčšom percentuálnom zastúpení až 43,8 %. Najviac podnikov bolo založených v roku 2019.

Tabuľka č.12 pre spoločnosť ASA

akciová spoločnosť (ASA)	Počet novozaložených podnikov	Prežitie 1 rok - %	Prežitie 2 roky - %	Prežitie 3 roky - %	Prežitie 4 roky - %	Prežitie 5 rokov - %
2015	3	33,3	33,3	33,3	33,3	33,3
2016	3	100	100	100	100	
2017	3	33,3	0	33,3		
2018	3	33,3	33,3			
2019	3	66,7				

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: (STATISTISK SENTRALBYRA statistics Norway. [b]. *Prežitie a rast novozaložených podnikov*).

ASA rástla a pokračovala v podnikaní 5 rokov, v druhom najväčšom percentuálnom zastúpení 33,3 %.

Tabuľka č.13 pre spoločnosť DA

Spoločnosť so spoločným ručením (DA)	Počet novozaložených podnikov	Prežitie 1 rok - %	Prežitie 2 roky - %	Prežitie 3 roky - %	Prežitie 4 roky - %	Prežitie 5 rokov - %
2015	565	53,1	40,9	27,6	23,5	20,5
2016	569	52,4	33,9	30,1	24,6	
2017	523	40,9	38,8	31,4		
2018	400	47	46,3			
2019	372	56,2				

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: (STATISTISK SENTRALBYRA statistics Norway. [b]. *Prežitie a rast novozaložených podnikov*).

Od roku 2015 rástlo a pokračovalo v podnikaní po dobu 5 rokov 20,5 % podnikov. Najviac spoločnosti DA sa založilo v roku 2016.

Tabuľka č.14 pre spoločnosť NUF

Zahraničný podnik registrovaný v Nórsku (NUF)	Počet novozaložených podnikov	Prežitie 1 rok - %	Prežitie 2 roky - %	Prežitie 3 roky - %	Prežitie 4 roky - %	Prežitie 5 rokov - %
2015	1007	26,6	21,1	14,4	10,6	7,8
2016	948	26,3	18,5	12,3	9,4	
2017	746	23,3	16,2	9,9		
2018	706	18,8	12,7			
2019	631	14,3				

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: (STATISTISK SENTRALBYRA statistics Norway. [b]. *Prežitie a rast novozaložených podnikov*).

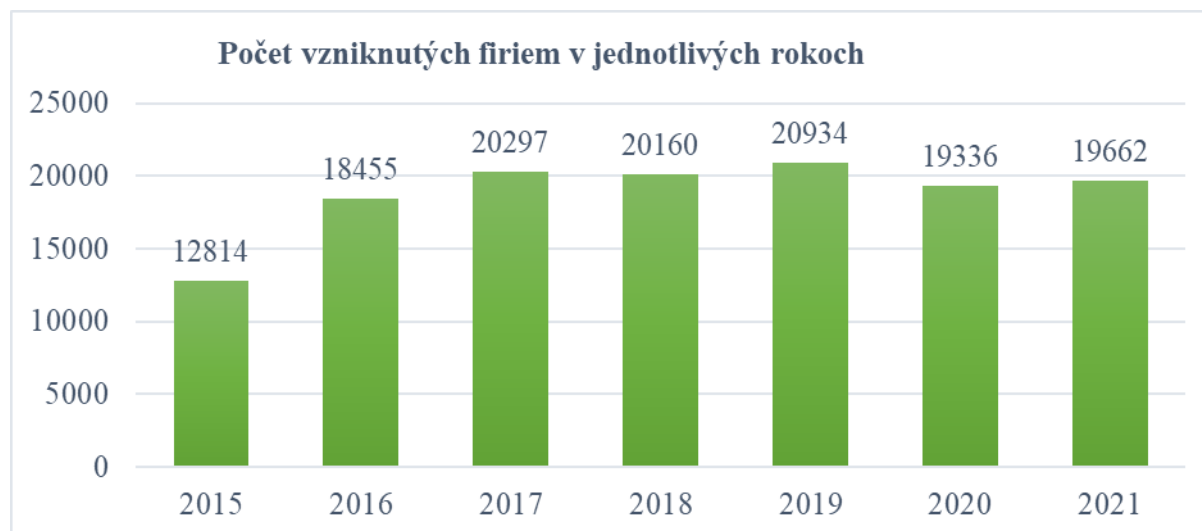
Spoločnosť NUF od založenia v roku 2015 prežilo v najmenšom percentuálnou zastúpení v porovnaní s ostatnými spoločnosťami po dobu 5 rokov a to 7,8 % podnikov.

Najviac zakladanou spoločnosť v roku 2019 bola akciová spoločnosť, kde sa založilo 25 486 podnikov, z čoho po prvom roku prežilo 60.8 %. Najdlšie aktívna spoločnosť je tak tiež akciová spoločnosť v percentuálnom vyjadrení 43.8 %. Druhý najväčší počet novovzniknutých podnikov je zahraničný podnik registrovaný v Nórsku, kde v roku 2019 sa založilo 631 nových podnikov, z toho po prvom roku prežilo 14.3 %.

Na začiatku roka 2022 bolo takmer 630 000 aktívnych podnikov, z ktorých 206 000 má zamestnancov. Nárast oproti minulému roku je dátovaný o 3,8 % čo je v porovnaní s obdobím po roku 2009 významný. Najväčším hlavným odvetvím na začiatku roka 2022 je tovar a oprava motorových vozidiel s 11,6 percentami podnikov a 19,9 percentami podnikov so zamestnancami. Najväčší nárast je v oblasti dopravy a skladovania s o 9,9 % viac podnikov ako v predchádzajúcom roku, čo môže súvisieť so zvýšeným online nakupovaním počas pandémie koróny.

4.4 Vybrané aspekty vzniknutých a zaniknutých firiem v rokoch 2015 až 2021 v Slovenskej republike

Tabuľka č.15 Počet vzniknutých firiem v Slovenskej republike

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: (FINSTAT. [b]. *Štatistika vzniku a zániku firiem a živnostníkov*).

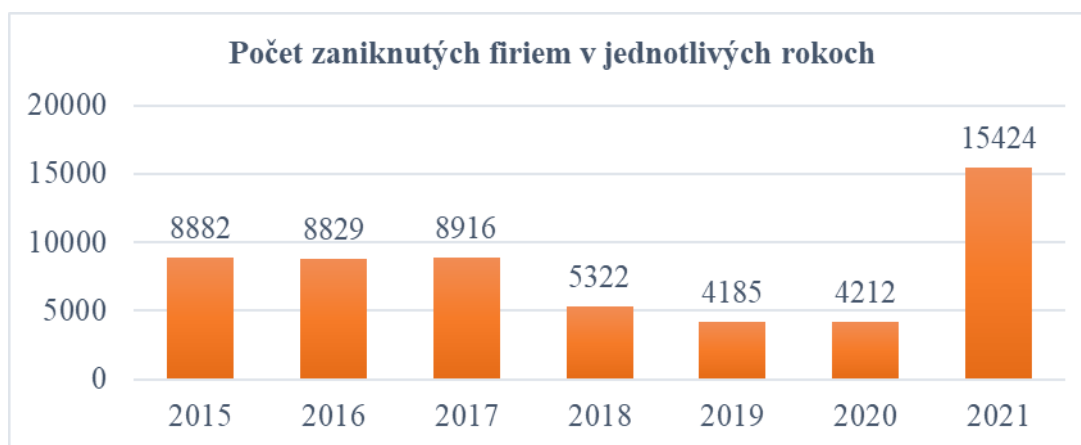
Štatistiky ukazujú, do akej miery vznikajú novovzniknuté podniky v jednotlivých rokoch na Slovensku. Na Slovensku vzniklo v roku 2020 cez 19 336 podnikov, čo je o niečo nižšie ako v roku 2021, je to spôsobené hlavne pandémiou Covid – 19.

Pandémia COVID-19 mala výrazný vplyv na ekonomiku Slovenska, vrátane podnikateľského sektora. Zatvorené prevádzky, obmedzenia cestovania a karantény viedli k poklesu dopytu po tovaroch a službách, čo znamenalo pre mnoho podnikov problémy s udrжанím prevádzky. V dôsledku toho bolo mnoho podnikov nútených zatvoriť svoje prevádzky alebo redukovať svoje aktivity. To viedlo k poklesu počtu novovzniknutých podnikov v roku 2020 v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi.

Na druhej strane, vláda a inštitúcie spustili štátne podpory pre podnikateľov, aby im pomohli preklenúť ekonomické ťažkosti spôsobené pandémiou. Napríklad: Štátna pomoc pre podnikateľov na udržanie zamestnanosti počas pandémie COVID-19, štátne úverové programy pre podnikateľov, tieto úvery boli poskytované za zvýhodnené podmienky. Táto pomoc mohla byť použitá na kompenzáciu nákladov na mzdy a iné výdavky. To mohlo prispieť k stabilizácii situácie v podnikateľskom sektore a k zachovaniu existujúcich podnikov.

Rok 2021 sa zdá byť lepší pre podnikanie v dôsledku postupného otvárania ekonomiky.

Tabuľka č.16 Počet zaniknutých firiem v Slovenskej republike

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: (FINSTAT. [b]. *Štatistika vzniku a zániku firiem a živnostníkov*).

Počet zaniknutých firiem dosiahol maximum v roku 2021. Vysoký počet zaniknutých firiem, 15 424, bol do veľkej miery spôsobený legislatívnymi zmenami. Cieľom Ministerstva spravodlivosti bolo vyčistenie Obchodného registra od zapísaných osôb, ktoré svojou podstatou nemajú byť v Obchodnom registri zapísané, ako aj od nečinných spoločností, ktoré si dlhodobo neplnili svoje povinnosti. Zvýšený počet zaniknutých firiem bol aj po zavedení daňových licencií v roku 2013. Toto opatrenie znamenalo, že spoločnosti potrebovali splniť viacero povinností, vrátane registrácie a účtovníctva, a to mohlo viesť k zvýšeniu počtu zaniknutých firiem. Od roka 2018 klesal počet zrušených firiem na hodnoty spred roka 2014.

Tabuľka č.17 Prehľad počtu vzniknutých spoločností podľa právnych foriem

Vzniknuté právnické osoby	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Akciová spoločnosť	228	230	221	207	185	197	212
Jednoduchá spoločnosť na akcie	0	0	55	65	56	81	82
Komanditná spoločnosť	66	78	75	69	50	39	32
Spoločnosť s ručením obmedzeným	12 448	18 068	19 806	19 717	20 565	18 967	19 253
Verejná obchodná spoločnosť	20	19	72	22	15	9	12
Spolu	12762	18395	20229	20080	20871	19293	19591

Zdroj:vlastné spracovanie podľa: (FINSTAT. [b]. *Štatistika vzniku a zániku firiem a živnostníkov*).

Spoločnosť s ručením obmedzeným je najčastejšie vytváranou právnou formou, ktorá prevláda počas každého roka. Táto právna forma sa vyznačuje obmedzeným ručením za záväzky spoločnosti na vklad každého spoločníka, čo znamená, že spoločníci sú zodpovední iba do výšky svojho vkladu. To môže byť pre mnoho podnikateľov atraktívne, pretože to znamená, že ich osobné majetky sú chránené pred dlhmi spoločnosti. Od roku 2017, vďaka zmenám v Obchodnom zákonníku, začali vznikať aj jednoduché spoločnosti na akcie. Táto právna forma je podobná s.r.o, avšak z hľadiska kapitálu a zúčtovania sa j.s.a. líši. Spoločnosť môže mať kapitál aj vyšší ako minimálny kapitál pre s.r.o a namiesto vkladu spoločníka je vyžadovaný vklad na kúpu akcií. V súčasnosti prevažuje využívanie práve s.r.o, avšak jednoduchá spoločnosť na akcie sa stávajú čoraz viac populárnou.

Tabuľka č.18 Prehľad počtu zaniknutých spoločností po rokoch podľa právnych foriem

Zaniknuté právnické osoby	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Akciová spoločnosť	271	288	200	201	169	156	904
Jednoduchá spoločnosť na akcie	0	0	0	0	1	1	1
Komanditná spoločnosť	55	51	50	48	43	47	53
Spoločnosť s ručením obmedzeným	8 419	8 367	8 558	4 989	3 890	3 936	13 970
Verejná obchodná spoločnosť	49	49	47	36	29	34	39
Spolu	8794	8755	8855	5274	4132	4174	14967

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: (FINSTAT. [b]. *Štatistika vzniku a zániku firiem a živnostníkov*).

Z tabuľky číslo 18 vidíme, že v roku 2021 dosiahli počet zaniknutých právnických osôb maximum, čo bolo v značnej miere spôsobené legislatívnymi zmenami, ktoré boli vykonané Ministerstvom spravodlivosti. Najčastejšie zanikajúcou právnou formou je spoločnosť s ručením obmedzeným (s.r.o.). Táto právna forma prevažuje v každom roku. Počet zaniknutých akciových spoločností (a.s.) bol v roku 2021 - 904, čo je pomerne vysoký počet. Komanditná a verejná obchodná spoločnosť sú menej často vyberanými právnymi formami pre podnikanie na Slovensku a počet zaniknutých firiem v týchto právnych formách je nižší v porovnaní s počtom zaniknutých s.r.o. a a.s..

Tabuľka č.19 Firmy v zisku alebo v strate od roku 2019-2021

	V ZISKU	RAST	NA NULE	RAST	V STRATE	RAST
2019	122 979 (57,7 %)	6,60%	14 532 (6,8 %)	22,10%	75 802 (35,5 %)	10,60%
2020	125 631 (54,6 %)	2,20%	18 085 (7,9 %)	24,40%	86 407 (37,5 %)	14,00%
2021	138 671 (55,5 %)	10,40%	22 229 (8,9 %)	22,90%	89 164 (35,7 %)	3,20%

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: (FINSTAT. [a]. *Analýza finančných výsledkov slovenských firiem za rok 2021*).

V zisku je v roku 2021, 55,5 % spoločnosti a na nule je 8,9 % spoločnosti z celkového počtu analyzovaných spoločností. V prvom pandemickom roku 2020 bol najvyšší percentuálny nárast spoločnosti v strate a to na úrovni 14 %. Toto zvýšenie počtu spoločností v strate môže byť spôsobené náročnými ekonomickými podmienkami, ktoré boli spôsobené pandémiou COVID-19. Mnoho spoločností bolo nútených zatvoriť svoje prevádzky a bojovať s ekonomickými ťažkosťami. V druhom pandemickom roku, t.j. v roku 2021, došlo k veľkému poklesu percenta spoločností v strate a je na úrovni 3,2 %. Toto môže byť spôsobené rôznymi faktormi, ako napríklad vládnymi podporami pre podnikateľov alebo ekonomickým oživením.

4.5 Daňové zatťaženie v Nórsku

Nórska spoločnosť so sídlom v Nórsku podlieha dani z príjmu právnických osôb (CIT) zo svojich celosvetových príjmov. Nerezidentské spoločnosti sú v prvom rade zodpovedné za CIT v Nórsku, ak sa zapájajú do podnikania, ktoré je buď riadené alebo vykonávané z Nórska.

CIT sa vo všeobecnosti podieľa sadzbou 22 %, niektoré spoločnosti vo finančnom sektore sú sadzbou CIT vo výške 25 %. Vo všeobecnosti platí, že príjem je zdaniteľný vtedy, keď vznikne právo na jeho získanie. Náklady sú odpočítateľné, keď vznikne povinnosť pokryť náklady.

Je napríklad možné, že spoločnosť dosiahne účtovný zisk (kladný ročný výsledok v ročnej účtovnej závierke) a daňovú stratu (záporný výsledok v daňovom priznaní), napríklad ak dostanete dividendu alebo ak máte odpisy aktíva. V druhom prípade sa takéto rozdiely zvyčajne vyrovnajú, keď sa pozriete na niekoľko rokov spolu, čo sa nazýva dočasné rozdiely. Spoločnosť s ručením obmedzeným platí daň zo zisku a sadzba dane pre spoločnosti s ručením obmedzeným v roku 2021/2022 je 22 %.

Príjmy su vo výške napr. 300 000 NOK a náklady sú vo výške 125 000 NOK, výpočet dane pre AS bude vyzeráť takto:

Tabuľka č.20 Výpočet dane z príjmu pre AS

Príjem	300 000 NOK
Náklady	125 000 NOK
Zisk	175 000 NOK
Daň 22 % (zo 175 000 NOK)	38 500 NOK

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: (FIKEN. *Daň v spoločnostiach s ručením obmedzeným*).

Spoločnosť AS musí zaplatiť 38 500NOK na daní z príjmov právnických osôb.

Keď sa podáva daňové priznanie za spoločnosť s ručením obmedzeným, spoločnosť oznámi daňovému úradu , aký veľký bol zisk za bežný rok a zároveň uvedie, akú výšku dane musí zaplatiť. Za hospodársky rok 2022 je dátum na podanie daňového priznania do 31.5.2023. Za finančný rok 2022 Nórska daňová agentúra zašle faktúru na preddavkovú daň na základe zisku spoločnosti za rok 2021. Splatnosť prvej splátky/prvej faktúry na preddavok na daň je 15. februára. Druhá splátka/druhá faktúra na preddavkovú daň je splatná 15. apríla (19. apríla 2022 kvôli Veľkej noci). Zúčtovanie dane treba zaregistrovať na stránke FIKEN. Stránka FIKEN poskytuje aj jednoduché návody, ako tam spoločnosť môže zaregistrovať zúčtovanie dane – preddavok na daň.

Ak spoločnosť s ručením obmedzeným vlastní akcie, ktoré sa predávajú, nebude musieť platiť daň zo zisku, ak predané akcie patria do metódy oslobodenia alebo mimo nej. To znamená, že predaj podielov v nórskejších spoločnostiach len zriedkavo zahŕňa akúkoľvek daň zo zisku, bez ohľadu na to, či ste mali zisk alebo stratu. Ak dôjde k predaju podielov vo firmách, ktoré „sídli“ v daňovom raji alebo krajine mimo EÚ, pôjde o daň zo zisku, ktorá sa týka len takzvaných neosobných daňovníkov/vlastných právnických osôb , ako sú napríklad spoločnosti s ručením obmedzeným.

V rámci metódy oslobodenia väčšina investícií do akcií a iných cenných papierov, znamená že:

Zisk z predaja akcií (predaných za viac, ako ste ich kúpili) bude bez dane.

Dividendy z akcií: Daň vo výške 3 % z príjmu, čo znamená, že keď bude sadzba dane 22 % (2022), bude v praxi z dividend platiť 0,66 %. Ak vaša spoločnosť vlastní aspoň 90 % inej spoločnosti, možno to považovať za skupinový príspevok a potom je spoločnosť oslobodená od dane.

Ak predávate akcie so stratou, stratu si nemôžete odpočítať od dane.

V niektorých prípadoch môžu byť investície „mimo metódy oslobodenia“, napríklad investície do:

Spoločnosti kótované mimo Európy (napríklad Facebook, Microsoft).

Spoločnosti v daňových rajoch (napríklad krajiny bez dane z príjmu právnických osôb) mimo Európy.

Akkoľvek nezákonné dividendy (napríklad, keď spoločnosť vypláca viac, ako je povolené).

Investície do určitých druhov cenných papierov iných ako akcie.

V týchto prípadoch musí vaša spoločnosť z týchto príjmov zaplatiť daň zo zisku vo výške 22 % v roku 2022, ale môže si tiež odpočítať prípadné straty z predaja.

V nasledujúcej časti sa bližšie sa pozrieme na jednotlivé druhy dane z príjmov právnických osôb v Nórsku.

4.6 Režim dane z ropy

Všetka ťažobná činnosť na nórskom kontinentálnom šelfe (NCS) je zdaniteľná v Nórsku. Zdaňovanie je založené na čistom príjme s hraničnou sadzbou dane 78 %, ktorá zahŕňa 22 % sadzbu CIT a 56 % špeciálnu daň. Všetky príjmy podliehajú 22 % CIT, zatiaľ čo len príjmy z offshore ťažby a potrubnej prepravy ropy z NCS (offshore daňový režim) podliehajú dodatočnej špeciálnej dani 56 %.

Ropa vyťažená z nórskeho kontinentálneho šelfu sa v mnohých prípadoch predáva spriazneným spoločnostiam. Pre príjmy štátu je dôležité, že ropa a plyn predaný z Nórska sa zdaňujú na základe trhových cien. Z dôvodu, aby bolo možné posúdiť, či je cenotvorba prepojených spoločností taká, ako by sa medzi sebou dohodli dve nezávislé strany, je možné stanoviť štandardné ceny, ktoré sa použijú na výpočet zdaniteľného príjmu v rovnici. Štandardnú cenu určuje Rada pre ceny ropy. Rada dostáva informácie a rokuje s firmami pred stanovením konečnej štandardnej ceny. Štandardný cenový systém platí pre rôzne druhy a kvality ropy. Na predaj plynu môže byť stanovená aj normálna cena, ale v praxi to nebolo zatiaľ zavedené. Spoločnosť môže požiadať o záväzné rozhodnutie o cenotvorbe medzipodnikového predaja plynu, ale túto možnosť zatiaľ nevyužilo veľa spoločností.

Tabuľka č. 21 Výpočet dane z ropy

Daň z bežného príjmu	Špeciálna daň
Prevádzkový príjem (štandardné ceny ropy)	Prevádzkový príjem (štandardné ceny ropy)
- Prevádzkové náklady	- Prevádzkové náklady
- Odpisy (priame po dobu 6 rokov)	- Odpisy (100 % v investičnom roku)
- Náklady na prieskum, výskum a vývoj a náklady na uzavretie	- Náklady na prieskum, výskum a vývoj a náklady na uzavretie
- Environmentálna daň a daň z pôdy	- Environmentálna daň a daň z pôdy
- Čisté finančné náklady	- Vypočítaná daň z príjmu právnických osôb
- (Preniesť deficit)	
= Bežný základ dane (22 %)	= Osobitný základ dane (71,8 %)

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: (NORSKY PETROLEUM. *Ropná daň*).

Systém zdaňovania ropných zdrojov je stanovený v samostatnom zákone o dani z ropy. Z dôvodu mimoriadnej rentability ťažby ropných zdrojov podliehajú ropné spoločnosti aj osobitnej dani. Bežná sadzba dane je 22 %. Aby systém fungoval čo najneutrálnejšie, odpočítava sa bežná daň v osobitnom základe dane a osobitná sadzba dane je 71,8 %. Systém dane z ropy musí byť neutrálny, aby investičný projekt, ktorý je ziskový pre investora pred zdanením, bol ziskový aj po zdanení.

Pri výpočte základu bežnej dane sa odpočítajú všetky príslušné náklady vrátane nákladov spojených s prieskumom, výskumom a vývojom, financovaním, prevádzkou a konečnou likvidáciou zariadení.

Pri výpočte osobitného základu dane musí byť osobitná daň neutrálna, odpočítava sa aj bežné zdanenie v osobitnom základe dane. To znamená, že špeciálna sadzba dane bola technicky upravená smerom nahor z 56 % na 71,8 %, aby sa zachovala celková sadzba dane na úrovni 78 %, čo si vysvetlíme na príklade nižšie. Náklady na financovanie nie sú odpočítateľné v osobitnom základe dane.

V roku 2022 sa daň z ropných daňových činností počíta v dvoch krokoch: po prvé, vypočíta sa daň z bežného 22 % základu dane. Výsledná suma dane sa potom odpočíta od osobitného základu dane, na ktorý sa uplatní osobitná sadzba dane vo výške 71,8 %, aby celková efektívna sadzba dane zostala 78 %

Príklad:

Príjem podliehajúci 78 % dani = 100

Bežná daň z príjmu právnických osôb: $100 * 22 \% = 22$

Osobitný základ dane: $100 - 22 = 78$

Špeciálna daň: $78 * 71,8 \% = 56$

Celková daň: $22 + 56 = 78$

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: (PWC. *Corporate - Taxes on corporate income*).

Straty na dani z príjmu právnických osôb sa prenášajú bez úrokov.

Investície do dane z príjmov právnických osôb sa odpisujú rovnomerne počas šiestich rokov od roku, kedy boli investície vynaložené. V rámci osobitnej dane sa investície odpočítajú okamžite v tom istom roku, v ktorom investície vznikli.

4.7 Daňový režim vodnej energie

Režim dane z vodnej energie sa vzťahuje na príjmy z výroby vodnej energie.

Čistý príjem z výroby vodnej energie je zdaniteľný 22 % sadzbou dane z príjmu právnických osôb a navyše 47,4 % daňou z prenájmu zdrojov. Bežná daň z príjmu právnických osôb je odpočítateľná ako základ pre výpočet dane z prenájmu zdrojov, čo vedie k celkovej marginálnej sadzbe dane 59 %. To znamená, že vodná energia spolu s ropným priemyslom je najviac zdaneným odvetvím.

Nájomné zo zdrojov sa počíta na vodnú elektráreň, kde hrubý príjem sa až na niektoré výnimky vypočítava ako ročná okamžitá trhovú cenu za hodinu vynásobená skutočnou výrobou elektriny v elektrárni. Okrem toho sú zahrnuté skutočné príjmy zo zelených certifikátov. Vo všeobecnosti sú výdavky súvisiace s elektrárnou odpočítateľné, s výnimkou úrokových nákladov, ktoré sú neodpočítateľné pre účely prenájmu zdrojov. Na účely prenájmu zdrojov sa investície do vodných elektrární odpočítavajú podľa osobitných pravidiel. Investície uskutočnené po 1. januári 2021 môžu byť plne odpočítané v roku, v ktorom boli aj uskutočnené. Investície uskutočnené pred týmto dátumom sa odpisujú podľa samostatných pravidiel. Tieto investície budú mať nárok na zvýšenie. Výdavky na prenájom a odpisy súvisiace s vodopádmi nie sú nikdy odpočítateľné. Vodopády nie sú zahrnuté do výpočtu nárastu investícií uskutočnených pred 1. januárom 2021.

Daňová konsolidácia je povinná v rámci každej spoločnosti vyrábajúcej vodnú energiu a je dostupná na úrovni skupiny za predpokladu, že sú splnené podmienky pre skupinové zdanenie. Straty (záporné nájomné zo zdrojov) na úrovni spoločnosti (prípadne na úrovni skupiny) bude kompenzovať nórsky štát.

4.8 Režim dane z tonáže zásielky

Čo sa týka pravidiel dane z tonáže v Nórsku sú vo všeobecnosti v súlade s pravidlami v iných krajinách EÚ/EHP a znamenajú, že príjem z lodnej dopravy bude natrvalo oslobodený od dane.

Nórske spoločnosti zdanené podľa tonáže si môžu ponechať len určité druhy aktív v rámci tonážneho režimu (právne aktíva) a okrem niektorých finančných príjmov nemôžu mať príjem z činností nezdanených tonážou, ak požiadavky nie sú splnené, spoločnosť nespadá do rozsahu pôsobnosti modelu a bude zdanená bežnou sadzbou dane a to 22 %.

Nórske ministerstvo financií uviedlo v septembri 2021 na konzultáciu návrh zmien v režime dane z tonáže. Návrh znamená, že jedna spoločnosť môže za určitých podmienok mať kvalifikované aj nekvalifikované príjmy bez toho, aby bola vylúčená z režimu. Nekvalifikovaný príjem by potom podliehal zdaneniu bežnou sadzbou dane 22 %, zatiaľ čo kvalifikovaný príjem by zostal oslobodený od dane.

Spoločnosť zdaňovaná tonážou musí vlastniť aspoň jedno kvalifikované aktívum (t. j. plavidlo, napríklad kontajnerové plavidlá, lode na prepravu áut, nové stavebné zmluvy, 3 % podiel v inej spoločnosti s ručením obmedzeným zdanenej tonážou alebo 3 % majetkový podiel v kvalifikovanej spoločnosti alebo kontrolovanej zahraničnej spoločnosti).

Kvalifikované príjmy z podnikania sú príjmy z prevádzky vlastných a prenajatých plavidiel spoločnosti. Od roku 2018 existujú obmedzenia prenájmu lodí bez posádky v schválenom režime sú odlišné pre plavidlá v pobrežnom sektore a plavidlá mimo pobrežného sektora (tradičná lodná doprava). Nasledujúce obmedzenia platia pre prenájom lodí bez posádky v pobrežnom sektore:

- Prenájom za podmienok bez posádky nesmie presiahnuť 50 % flotily spoločnosti počas príjmového roka, respektíve počas obdobia štyroch rokov.
- Prenájom lodí bez posádky nesmie presiahnuť zmluvné obdobie piatich rokov s možnosťou predĺžiť zmluvu o ďalšie tri roky.
- Strategické riadenie plavidiel prenajatých za podmienok bez posádky sa musí vykonávať zo štátu EHP.

Pri prenájme lodí bez posádky mimo offshore sektora je potrebné rozlišovať medzi zmluvami, ktoré sa považujú za operatívny lízing a finančný lízing (nie je v tomto režime povolený). Zmluvy bez posádky považované za operatívny prenájom sú povolené s nasledujúcimi obmedzeniami:

- Prenájom za podmienok bez posádky nesmie presiahnuť 40 % flotily za jeden príjmový rok, respektíve na obdobie štyroch rokov.
- Doba prenájmu nesmie presiahnuť polovicu životnosti plavidla.
- Strategické riadenie plavidiel prenajatých za podmienok bez posádky sa musí vykonávať zo štátu EHP.

V prípade pobrežného sektora aj tradičnej lodnej dopravy sa podiel povoleného prenájmu lodí bez posádky meria na úrovni skupiny.

Od roku 2018 sú zisky z predaja plavidiel a nových stavebných zmlúv oslobodené od zdanenia. Od dane z príjmov právnických osôb sú oslobodené aj príjmy zo súvisiacich činností, ako je predaj tovaru a služieb na palube plavidiel, nakládka a vykládka plavidiel, či prenájom kontajnerov a prevádzka pokladní. Oslobodenie sa vzťahuje aj na príjmy zo strategického a obchodného riadenia plavidiel vlastnených a prenajatých spoločnosťou, ako aj plavidiel vlastnených alebo prevádzkovaných spoločnosťami skupiny (viac ako 50 % spoluvlastníctva) a plavidiel prevádzkovaných na základe dohody o združení.

Finančný príjem je povolený, okrem príjmu z akcií v nekótovaných spoločnostiach a majetkových podielov v partnerstvách, ktoré nie sú zdaňované podľa systému dane z tonáže. Podmienkou je, že finančné činnosti netvorí samostatné podnikanie. Čistý finančný výnos podlieha 22 % zdaneniu. Kurzové zisky a straty sú čiastočne zdaniteľné/odpočítateľné a úrokové náklady sú čiastočne odpočítateľné v závislosti od pomeru medzi finančným kapitálom spoločnosti a celkovým účtovným kapitálom.

Vstup do systému dane z tonáže je nepovinný a môže sa uskutočniť každý rok s účinnosťou od 1. januára za predpokladu, že spoločnosť od začiatku roka splnila všetky podmienky na uplatnenie v systéme dane z tonáže. Novozaložené spoločnosti môžu vstúpiť do systému dane z tonáže odo dňa založenia. Spoločnosti, ktoré vstúpia do systému dane z tonáže, podliehajú formálnemu desaťročnému záväznému obdobiu, ak spoločnosť vystúpi zo systému dane z tonáže pred uplynutím obdobia zablokovania, bude vylúčená zo systému dane z tonáže až do uplynutia počiatočného obdobia zablokovania. Po vstupe do systému dane z tonáže sa rozdiel medzi trhovou hodnotou a daňovou hodnotou majetku

spoločnosti zdaňuje ako kapitálový zisk 22 %, ktoré možno previesť na účet ziskov a strát. 20 % zo zostatku bude zaúčtovaných ako príjem každý rok.

Lodná spoločnosť môže opustiť režim dobrovoľne alebo môže byť povinná tak urobiť, keď poruší špecifické požiadavky spoločnosti v rámci systému dane z tonáže. Pri opustení režimu by sa nemal účtovať žiadny poplatok za výstup a daňová hodnota majetku spoločnosti sa v čase výstupu upraví na trhovú hodnotu.

Termín na podanie daňového priznania pre podnikateľov je každoročne do 31. mája. Nižšie môžeme vidieť analýzu vyrovnanej dane pre spoločnosti podľa daňových pravidiel v jednotlivých rokoch.

Vyrovnaná daň je konkrétna daňová sadzba, ktorú musia spoločnosti platiť na základe daňových pravidiel v konkrétnej krajine.

Tabuľka č.22 Vyrovnaná daň pre spoločnosti podľa daňových pravidiel za roky 2019-2020.

	2019	2019	2020	2020
	Počet spoločností	Vyrovnaná daň (v miliónoch NOK)	Počet spoločností	Vyrovnaná daň (v miliónoch NOK)
Celkom	356,652	211723	372188	59,926
Spoločnosti na ťažbu ropy	52	111,486	50	-21,428
Energetické spoločnosti	831	13,482	867	4,372
Lodné akciové spoločnosti	675	106	639	88
Finančné spoločnosti	1421	31,584	1414	21,489
Pozemné podnikanie	353,673	55066	369218	55,456

Zdroj: vlastné spracovanie podľa (STATISTISK SENTRALBYRA statistics Norway. [c]. *Daň pre firmu*).

Pozemné podnikanie zahŕňa spoločnosti, ktoré sú zdaňované podľa bežných daňových pravidiel. Tie sú vypočítané s 22 % daňou z príjmu niektoré typy spoločností sú navyše kompenzované 0,15 % daňou z majetku. Pozemné prevádzky zahŕňajú každého, kto je povinný platiť nedoplatky, s výnimkou spoločností ťažiacich ropu, ktoré sú klasifikované podľa zákona o dani z ropy, energetických spoločností a lodných spoločností, ktoré sú klasifikované podľa osobitných pravidiel daňového zákona. Pozemné podnikanie zahŕňajú lodné spoločnosti a finančné spoločnosti, ktoré sú podobné podľa bežných pravidiel. Pozemné podnikanie malo pevnú daň v roku 2020 vo výške 55,5

miliardy NOK, čo zodpovedá zvýšeniu 0,4 miliardy NOK oproti predchádzajúcemu roku. Finančné spoločnosti mali pevnú daň v roku 2020 vo výške 21,5 miliardy NOK, čo je v porovnaní s rokom 2019 pokles o 10,1 miliardy NOK.

Daň pre spoločnosti klesla v roku 2020 o 152 miliárd NOK alebo 72 % na 60 miliárd NOK po výraznom znížení vyrovnanej dane pre ropný sektor. Spoločnosti na ťažbu ropy sa na poklese dane z príjmu právnických osôb v roku 2020 najviac podieľala.

Pevná daň pre spoločnosti, ktoré prevádzkujú ťažbu ropy a plynu a prepravu potrubím, bola v roku 2020 mínus 21,4 miliardy NOK v porovnaní so 111,5 miliardy NOK v roku 2019. V roku 2020 daň z príjmu predstavovala pre spoločnosti na ťažbu ropy 18,4.

K nižším platbám daní v rokoch 2020 a 2021 viedlo, že petrolejárske spoločnosti si mohli odpočítať prvky, ktoré by si inak mohli odpočítať v neskorších príjmových rokoch, ale zároveň vyšším očakávaným platbám daní v rokoch po roku 2021. Okrem toho sa rozhodlo, že daňovú hodnotu strát a nevyužitých oslobodených príjmov za príjmové roky 2020 a 2021 možno požadovať, aby sa platili prostredníctvom negatívnej budúcej dane.

Daň z elektriny klesla na 4,4 miliardy NOK v roku 2020, v roku s veľmi nízkymi cenami elektriny, z 13,5 miliardy NOK v roku 2019. Daň z príjmu energetických spoločností skončila na úrovni 1,6 miliardy NOK po znížení o 2,8 miliardy NOK od roku 2019. Základná daň z úrokov mal pokles o 6,7 miliardy NOK a skončil na 2,3 miliardy NOK.

Tabuľka č.23 Daňové priznanie pre spoločnosti podľa sektorov v (miliónoch korún NOK)

	2020			
	Spolu všetky sektory	Nefinančné podniky	Finančné podniky	Nepridelený sektor/iné
Zdaniteľný príjem	705529	584606	118765	2158
Príjem z podnikania	509279	401606	106034	1639
Prijatý skupinový príspevok	186622	173835	12568	220
Zrážka z príjmu	518717	470197	45465	3054
Strata v obchodných/prevádzkových nehnuteľnostiach	248477	226420	19856	2201
Použitý deficit z predchádzajúcich rokov	69165	60273	8526	366
Príspevok skupiny	197794	181394	16010	390
Bežný príjem	188700	116810	73410	-890
Kladný (zdaniteľný) príjem	358847	266073	91509	1265
Negatívny príjem	170147	149893	18099	2155
Počet podnikov (v jednotkách)	343440	318706	20692	4042

Zdroj: vlastné spracovanie podľa (SOLEM Richard. *Prudký pokles dane z príjmu právnických osôb*).

Tabuľka číslo 23 poskytuje informácie o zdaniteľných príjmoch a zrážkach spoločností. Zdaniteľný príjem všetkých spoločností predstavuje 705,6 mil.NOK, z čoho najväčší podiel majú práve nefinančné podniky vo výške 584,6 mil. NOK. Príjem z podnikania tvorí 509,3 mil. NOK pre všetky spoločnosti, kde najvyšší príjem dosiahli nefinančné podniky. Počet podnikov v nefinančnom sektore predstavuje 318 706 podnikov.

4.9 Porovnanie Slovenska s Nórskom

V nasledujúcich tabuľkách číslo 24 – 27 si porovnáme implicitnú daň z kapitálu, zákonom stanovené dane, podiel dani k HDP medzi týmito dvoma krajinami, v niektorých tabuľkách sme neporovnávali len tieto dve krajiny ale porovnávali sme ich aj s EÚ-19 a EÚ-27.

Implicitná daň z kapitálu sa vzťahuje na daňové náklady, ktoré sa nevyberajú priamo, ale sú súčasťou nákladov na kapitál. Táto daň sa týka nákladov na úroky, dividendy a podobne, ktoré sú zahrnuté do ceny produktu alebo služby. Týmto spôsobom sa daň zahrnie do ceny produktu alebo služby a spotrebiteľ ju nevedomky platia. Implicitná daň z kapitálu môže mať za následok zvýšenie ceny produktu alebo služby pre

spotrebiteľ a zníženie konkurencieschopnosti spoločnosti. Môže tiež viesť k nižšiemu využitiu kapitálu v ekonomike a nižšiemu hospodárskemu rastu.

V nasledujúcej tabuľke číslo 24 si porovnáme celkovú implicitnú daň z kapitálu medzi Slovenskom a Nórskom.

Tabuľka č.24 Celková implicitná sadzba dane z kapitálu,2008 – 2020, v (%)

Roky	Slovensko	Nórsko
2008	12.0	41.7
2009	10.6	42.0
2010	9.5	42.2
2011	9.4	42.7
2012	9.9	40.3
2013	11.8	36.1
2014	13.0	32.7
2015	13.8	29.3
2016	14.1	29.6
2017	14.5	29.8
2018	14.2	32.1
2019	14.0	35.2
2020	15.2	27.0
Rozdiel 2010 do 2020	5.7	-15.3

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: (EUROPEAN COMMISSION. *Taxation trends in the European union*).

Za posledných 10 rokov sa celková implicitná sadzba dane v Slovenskej republike zvýšila približne o 5.7 percentuálneho bodu, zatiaľ čo v Nórsku sa znížila o 15.3 percentuálneho bodu.

Celková implicitná sadzba dane z kapitálu je v roku 2020 vyššia v Nórsku v porovnaní so Slovenskom o 11,8 percentuálneho bodu. To znamená, že náklady na

kapitál v Nórsku boli vyššie ako na Slovensku, čo môže mať vplyv na rozhodnutie podnikov investovať v Nórsku alebo na Slovensku, taktiež tento ukazovateľ ovplyvňuje aj konkurencieschopnosť podnikov.

Celková implicitná sadzba dane z kapitálu by mohla byť užitočná pre podniky, ktoré sa rozhodujú, kde investovať alebo pre vlády, ktoré chcú zlepšiť svoje daňové pravidlá pre kapitál.

Tabuľka č.25 Implicitná sadzba dane z príjmu podnikov, 2008 – 2020 (%),tradičná verzia

Roky	Slovensko	Nórsko
2008	17.4	18.2
2009	16.5	19.6
2010	12.9	19.8
2011	11.9	18.9
2012	11.7	17.6
2013	14.7	15.7
2014	16.8	15.0
2015	17.6	12.6
2016	19.2	14.1
2017	20.0	12.7
2018	20.4	13.3
2019	20.3	16.1
2020	22.6	13.6
Rozdiel 2010 do 2020	9.7	-6.2

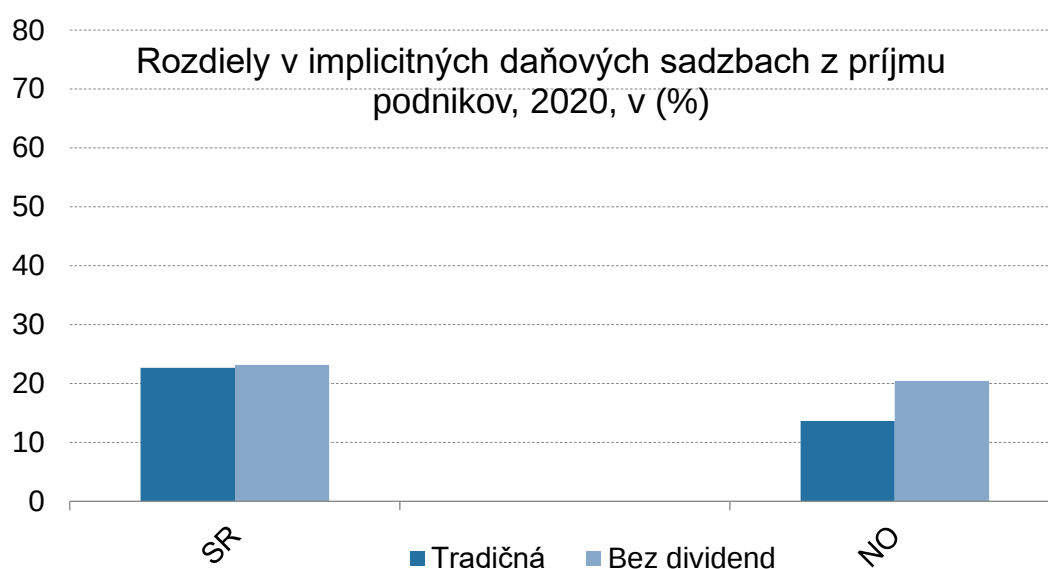
Zdroj: vlastné spracovanie podľa: (EUROPEAN COMMISSION. *Taxation trends in the European union*).

Tradičná verzia je zahrnutá bez dividend. Implicitná sadzba dane z korporátnych príjmov používa rovnaký čitateľ ako tradičná verzia, no menovateľ vylučuje všetky dividendy: je definovaný, ako súčet čistého prevádzkového prebytku a zostatku príjmov z majetku (okrem všetkých dividend). Dôvodom vylúčenia dividend je, že existuje rozšírené oslobodenie od dane pre prijaté dividendy, najmä v dôsledku smernice EÚ o materských a dcérskych spoločnostiach a že vyplatené dividendy nie sú daňovo

uznateľné. Z tabuľky číslo 25 vyplýva že v Slovenskej republike sa implicitná daň od roku 2010 zvýšila o takmer 10 % kde v Nórsku sa naopak znížila o 6 %. Z čoho vyplýva, že daňové pravidlá pre podniky sa v Slovenskej republike v posledných rokoch zhoršili v porovnaní s Nórskom. To by mohlo mať vplyv na konkurencieschopnosť podnikov v tejto krajine a na rozhodnutie podnikov investovať do tejto krajiny. Zvyšovanie implicitnej dane z príjmu podnikov môže tiež mať negatívny vplyv na hospodársky rast v krajine.

Tradičná verzia implicitnej sadzby dane z príjmu podnikov sa využíva na porovnanie konkurencieschopnosti podnikov v rôznych krajinách a na porovnanie daňových pravidiel v rôznych oblastiach podnikania.

Graf č.3 Rozdiely v implicitných daňových sadzbách, 2020, v (%)

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: (EUROPEAN COMMISSION. *Taxation trends in the European union*).

Graf číslo 3 zdôrazňuje rozdiely medzi dvoma verziami implicitných daňových sadzieb o príjmoch podnikov v roku 2020. Tieto rozdiely sú výrazne väčšie v Nórsku oproti Slovensku. Pri pohľade na rok 2020 bola implicitná sadzba dane bez dividend v Slovenskej republike z príjmov právnických osôb vo výške 23.16 %, zatiaľ čo v Nórsku 20.41 %.

Niektoré zo zmien v oboch implicitných daňových sadzbách z príjmov právnických osôb možno vysvetliť zmenami základu dane (t.j. v menovateli implicitných daňových sadzieb) v priebehu času.

V nasledujúcej tabuľke číslo 26 je uvedená tradičná verzia pomeru základu dane z príjmov právnických osôb k HDP.

Tabuľka č.26 Pomer základnej dane právnických osôb k HDP, (Tradičná verzia), 2008-2020, (% HDP)

Roky	Slovensko	Nórsko
2008	19.0	32.4
2009	16.1	25.4
2010	20.2	26.8
2011	21.4	28.7
2012	21.7	29.8
2013	20.8	28.1
2014	20.7	26.8
2015	21.8	23.5
2016	19.1	21.8
2017	18.2	24.6
2018	17.1	27.7
2019	16.0	23.7
2020	14.3	19.1
Rozdiel 2010 do 2020	-5.9	-7.7

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: (EUROPEAN COMMISSION. *Taxation trends in the European union*).

Pomer základnej dane právnických osôb k HDP je pomer medzi celkovou sumou základnej dane právnických osôb a hrubým domácim produktom krajiny. Táto miera sa používa na meranie zaťaženia daňou právnických osôb v porovnaní s celkovou ekonomickou aktivitou krajiny. Zvyčajne sa udáva v %. Čím vyšší pomer základnej dane právnických osôb k HDP, tým väčšia časť príjmov právnických osôb sa vydáva na dane.

Pomer základu dane právnických osôb k HDP sa v Slovenskej republike od roku 2010 do 2020 znížil o takmer 6 % zatiaľ čo v Nórsku o takmer 8 %.

V nasledujúcej tabuľke č. 27 si ukážeme zákonné sadzby v Nórsku a v Slovenskej republike taktiež v porovnaní s EÚ-27, EÚ-19.

Tabuľka č.27 Zákonná sadzba dane z príjmov právnických osôb (vrátane príplatkov), 2000-2022, (%)

Roky	Slovensko	Nórsko	EÚ-27	EÚ-19
2008	19.0	28.0	23.6	25.1
2009	19.0	28.0	23.6	25.2
2010	19.0	28.0	23.0	24.5
2011	19.0	28.0	22.9	24.3
2012	19.0	28.0	22.9	24.3
2013	23.0	28.0	23.2	25.0
2014	22.0	27.0	22.0	24.7
2015	22.0	27.0	22.9	24.6
2016	22.0	25.0	22.6	24.3
2017	21.0	24.0	22.4	24.6
2018	21.0	23.0	22.0	24.1
2019	21.0	22.0	21.9	24.0
2020	21.0	22.0	21.5	23.4
2021	21.0	22.0	21.4	23.2
2022	21.0	22.0	21.2	23.0

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: (EUROPEAN COMMISSION. *Taxation trends in the European union*).

Najvyššie zákonné sadzby dane z príjmu právnických osôb vykazujú v roku 2022 mierny pokles oproti predchádzajúcemu roku. Priemerná najvyššia sadzba dane z príjmu právnických osôb v EU – 27 bola na začiatku roka 2022 vo výške 21.2 %, pričom od roku 2011 klesla o 1.7 percentuálneho bodu.

Zákonná sadzba dane z príjmu právnických osôb sa v Slovenskej republike pohybuje na úrovni 15 a 21 % a v Nórsku 22 %.

Príjmy právnických osôb (CIT) sa v Nórsku vo všeobecnosti hodnotí sadzbou 22 %. Niektoré spoločnosti vo finančnom sektore sú hodnotené sadzbou CIT vo výške 25 %.

Daň z príjmov právnických osôb v Slovenskej republike sa v roku 2017 znížila na 21 % a v roku 2018 boli zrušené minimálne daňové licencie. Daň z príjmov právnických osôb v Slovenskej republike je bližšie opísaná v kapitole číslo 1.

Záver

Cieľom diplomovej práce bolo poskytnúť ucelený pohľad na problematiku zdaňovania právnických osôb z aspektu vzniku nových právnických osôb v Slovenskej republike v komparácii s Nórskom.

Na základe výsledkov diplomovej by sme chceli vyzdvihnúť tie najdôležitejšie rozdiely medzi týmito dvoma krajinami z aspektu vzniku nových právnických osôb.

V Nórsku existuje veľa druhov právnických osôb, medzi ktoré patria napríklad spoločnosť s ručením obmedzeným, akciová spoločnosť, zodpovedná spoločnosť a pobočka zahraničnej spoločnosti. Pri zakladaní právnickej osoby je potrebné splniť určité požiadavky, ako napríklad mať minimálny kapitál, zvoliť správcu a zverejniť oznámenie o založení spoločnosti v obchodnom registri.

Na Slovensku existujú tiež rôzne druhy právnických osôb, ako napríklad s.r.o, a.s, j.s.a., v.o.s., a k.s.. Pri zakladaní právnickej osoby sa musia tiež splniť určité požiadavky, ako napríklad mať minimálny kapitál, zvoliť správcu a zapísať právnickú osobu do Obchodného registra. V oboch krajinách existujú rozdiely v procese zakladania právnickej osoby a v požiadavkách, ktoré treba splniť.

V Nórsku existuje požiadavka, aby spoločnosti mali minimálny kapitál, ktorý sa líši v závislosti od druhu spoločnosti, napríklad pre spoločnosť s ručením obmedzeným je to 3 000 EUR , pre akciovú spoločnosť je to 110 000 EUR a pobočku nemá klasifikovaný minimálny kapitál. Na Slovensku existuje tiež požiadavka minimálneho kapitálu pre založenie právnickej osoby, a to pre s.r.o je vo výške 5 000 EUR, a pre a.s je to 25 000 EUR.

V Nórsku je nevyhnutné, aby bol správca spoločnosti registrovaný u Nórskej komory správcov, čo nie je požiadavka na Slovensku.

V Nórsku musí byť spoločnosť registrovaná v Obchodnom registri, avšak na Slovensku je potrebná registrácia v Obchodnom registri aj v Živnostenskom registri.

V oboch krajinách sa tiež vyžaduje, aby boli splnené rôzne povinnosti ohľadom účtovníctva a daňových povinností. Tieto povinnosti zahŕňajú vedenie správneho účtovníctva, pravidelné platenie daní a dodržiavanie iných zákonných požiadaviek. Tieto požiadavky sú dôležité pre udržanie transparentnosti a férovosti v hospodárskej sfére a zabezpečujú, že právnické osoby neporušujú zákon a nekonajú nezákonne.

Najviac zakladanou spoločnosťou v Nórsku v roku 2019 je práve akciová spoločnosť, ktorá poskytuje akcionárom ochranu pred osobnou zodpovednosťou za dlhy spoločnosti. Je pri nej možné ľahšie získať kapitál prostredníctvom emisie akcií. Akciová spoločnosť sa môže ľahšie zapojiť do obchodu na burze cenných papierov, čo umožňuje ľahšie získanie kapitálu a rozšírenie obchodnej činnosti. V Slovenskej republike je najviac zakladanou spoločnosťou spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorá poskytuje zakladateľom ochranu pred osobnou zodpovednosťou za dlhy spoločnosti, rovnako ako a.s.. Spoločnosť s ručením obmedzeným má v Slovenskej republike nižší minimálny kapitál na založenie, v porovnaní s a.s.. Je jednoduchšia na riadenie a má menšie administratívne povinnosti ako a.s..

Čo sa týka korporátnej dane v Nórsku sa korporátna daň pohybuje na vyššej úrovni ako v Slovenskej republike, a to na úrovni 22 %. Okrem toho, Nórsko má tiež rozsiahlejší systém progresívneho zdaňovania, ktorý zahŕňa viacero sadzieb dane pre rôzne úrovne zisku. 22 % je základná sadzba dane, 23 % sadzba dane je pre príjmy medzi 1 až 5 miliónov NOK a 24 % sadzbu dane pre príjmy nad 5 miliónov NOK. To môže byť pre niektoré spoločnosti náročnejšie na administratívu a plánovanie daňových stratégií. Nórsko poskytuje väčšie možnosti na úľavy na dani pre spoločnosti, ktoré investujú do výskumu a vývoja, či sociálneho zamestnávania. Tieto úľavy môžu byť pre spoločnosti veľmi výhodné, ale zároveň môžu byť pre niektoré spoločnosti ťažko dostupné alebo ťažko pochopiteľné. Má tiež vysokú úroveň hospodárskej stability a silnú sociálnu sieť, ktorá môže byť prospešná pre podnikanie. Nórsko je tiež silným hospodárstvom s vysokými príjmami, čo môže znamenať vyššie tržby pre podniky. Nórsko má tiež vysokú úroveň životného štandardu, ktorý môže byť prospešný pre podnikanie, pretože môže byť atraktívny pre zamestnancov a môže tiež prilákať zahraničných investorov.

V konečnom dôsledku, môžeme vyhodnotiť, že hoci korporátna daň v Nórsku je vyššia ako v Slovenskej republike, Nórsko poskytuje viac možností na úľavy a vrátenie dane za investície do výskumu a vývoja, čo môže pomôcť znížiť celkovú daňovú záťaž pre niektoré spoločnosti.

V Slovenskej republike existujú dve sadzby korporátnej dane pre spoločnosti, 15 % a 21 %. Pričom 15 % sadzba sa vzťahuje na malé a stredné podniky, ktoré dosiahli ročný zisk do 49 790 EUR. 21 % sadzba sa vzťahuje na všetky ostatné spoločnosti. Tieto dve sadzby majú podporovať malé a stredné podniky, ktoré sú považované za kľúčový faktor pre rozvoj ekonomiky.

Poskytnutie nižšej sadzby dane môže pomôcť malým a stredným podnikom znížiť ich daňovú záťaž, čo im umožňuje reinvestovať viac peňazí do ich podnikania, napríklad do rozvoja, nábora nových zamestnancov, alebo do inovácií. To by malo pomôcť malým a stredným podnikom rásť a rozvíjať sa, čo by malo prispieť k rozvoju ekonomiky v krajine. Má tiež prístup k európskym trhom a rozvinutú infraštruktúru, čo môže byť prospešné pre podnikanie.

V Nórsku existujú špecifické dane pre niektoré sektory, ktoré sú kľúčové pre ekonomiku krajiny, ako napríklad ropný a plynárenský priemysel, tonážová zásielka, vodná energia a finančný sektor. Nórsko má rozvinutý ropný a plynárenský priemysel a preto vydáva špeciálne daňové predpisy pre tento sektor. Má taktiež silný lodný priemysel, kde spoločnosti platia daň z tonážovej zásielky na všetky lodné cesty, ktoré prechádzajú nóorskymi vodami. Nórsko má tiež významný sektor vodnej energie, kde spoločnosti platia daň z elektrickej energie, ktorá sa vzťahuje na vodné elektrárne. Finančný sektor má tiež špecifické daňové pravidla spoločnosti v tomto sektore platia daň z príjmu a daň z nehnuteľnosti, rovnako ako ostatné spoločnosti. Okrem toho, existujú aj špecifické daňové pravidlá pre banky a iné finančné inštitúcie, ktoré sa týkajú napríklad vkladov a úverov. Banky tiež platia daň z kapitálu, ktorá sa vzťahuje na kapitál, ktorý držia ako rezervu.

Môžeme konštatovať, že v Nórsku existuje možnosť prenášať podnikové straty na neurčito, čo môžeme vnímať ako jednu zo silných stránok daňového systému v krajine. Slabé stránky Nórska sú, že korporácie majú obmedzenú schopnosť odpisovať investície. Nórsko je jednou z mála krajín OECD, ktorá vyberá daň z čistého bohatstva.

Na záver by sme chceli, ešte zhodnotiť faktory, ktoré ovplyvňujú vznik nových právnických osôb, tie sa môžu líšiť medzi rôznymi krajinami, ako aj medzi rôznymi oblasťami podnikania. Dôležitým faktorom pre vznik nových právnických osôb na Slovensku je ekonomický rast a dostupnosť financovania pre podnikanie. Prístupnosť a jednoduchosť procesu zakladania spoločnosti, daňové a účtovné pravidlá a regulačné požiadavky pre prevádzku môžu ovplyvniť vznik nových právnických osôb na Slovensku. V Nórsku sú právne a regulačné požiadavky pre prevádzku podniku pomerne vysoké, čo môže ovplyvniť vznik nových právnických osôb. Zmeny v spotrebných trendoch, zmeny v životnom štýle a demografické zmeny môžu ovplyvniť vznik nových príležitostí pre podnikanie na Slovensku. Nórsko má veľmi kvalitnú infraštruktúru a pracovnú silu, čo môže prispievať k vzniku nových príležitostí pre podnikanie.

Aby mohla Slovenská republika zlepšiť svoje podmienky pre zakladanie nových spoločností v porovnaní s Nórskom, mohlo by sa uvažovať o nasledujúcich odporúčaniach:

Zlepšenie regulačného rámca: Ukončenie nepotrebných administratívnych prekážok a zjednodušenie procesu registrácie spoločnosti by mohlo uľahčiť zakladanie nových spoločností v krajine. Nórsko má jednoduchý proces zakladania spoločnosti a regulačný rámec, ktorý podporuje podnikanie a inovácie.

Zvýšenie konkurencieschopnosti: Zlepšenie infraštruktúry a poskytovanie podpory pre inovácie a technologický rozvoj by mohlo zvýšiť konkurencieschopnosť slovenských spoločností.

Poskytovanie finančnej podpory: Poskytovanie finančnej podpory pre nové spoločnosti, ako sú úvery a granty, čo by mohlo pomôcť získať potrebné financie na rozbeh svojho podnikania. Nórsko poskytuje rôzne formy finančnej podpory pre nové a rozvíjajúce sa spoločnosti, hlavne úvery a granty.

Zlepšenie prístupu k informáciám: Poskytovanie jednoducho dostupných informácií o podnikaní, ako aj podpora pre podnikateľské mentoring a koučing by mohlo pomôcť novým podnikateľom lepšie sa orientovať v podnikateľskom prostredí.

Zlepšenie prístupu k trhu: Zlepšenie prístupu k medzinárodným trhom a poskytovanie podpory pre exportné aktivity by mohlo pomôcť slovenským spoločnostiam expandovať do zahraničia.

Zoznam použitej literatúry

Tlačené knihy, monografie

1. HANES D. *Spoločnosť s ručením obmedzeným v novej právnej úprave*. IURA EDITION ,Bratislava. 2002. Dostupné na strane 43. 425 S. ISBN 80- 89047-34-3
2. KUŠNÍROVÁ, Jana. 2016. *Teoretické a praktické aspekty zdanenia právnických osôb v Slovenskej republike*. I. vyd. Bratislava : Wolters Kluwer SR s.r.o., 2016. 197 s. ISBN 978-80-7552-491-1
3. SCHULTZOVÁ, Anna a kol., 2018. *Daňovníctvo- Daňová teória a politika I*. I.vyd. Bratislava : Wolters Kluwer SR s.r.o., 2018. 360 s. ISBN 978-80-7598-107-3

Článok v tlačenom časopise

4. ĎURINOVÁ Ivana. *Daňové systémy krajín Škandinávie*. In: Národohospodárske otázky. Ročník: 21. 2013- č. 2. s. 17.

Elektronické zdroje

5. ALTINN. [a]. 2021. *Private limited companies (AS)*. [online]. 2022. [cit. 2022. 08. 05]. Dostupné na internete: < <https://www.altinn.no/en/start-and-run-business/planning-starting/Choosing-Legal-Structure/private-limited-companies/>>
6. ALTINN. [b]. 2020. *Založenie a registrácia akciovej spoločnosti ASA*. [online]. 2022. [cit. 2022. 08. 10]. Dostupné na internete: <<https://www.altinn.no/en/start-and-run-business/planning-starting/registration-of-the-enterprise/starting-a-public-limited-company-asa/>>
7. ALTINN. [c]. 2021. *Nórska pobočka zahraničnej spoločnosti (NUF)*. [online]. 2022. [cit. 2022. 08. 10]. Dostupné na internete: <<https://www.altinn.no/en/start-and-run-business/planning-starting/Choosing-Legal-Structure/norwegian-branch-of-a-foreign-company-nuf/>>
8. ALTINN. [d]. 2021. *General partnership (ANS/DA)*. [online]. 2022. [cit. 2022. 08. 01]. Dostupné na internete: < <https://www.altinn.no/en/start-and-run-business/planning-starting/Choosing-Legal-Structure/general-partnerships-ansda/>>

9. BUNN Daniel. 2022. *Sources of Government Revenue in the OECD*. [online]. 2022. [cit. 2022. 10. 11]. Dostupné na internete: <<https://taxfoundation.org/publications/sources-of-government-revenue-in-the-oecd/>>
10. Cenastatu. 2022. *Prehľad daní a sadzieb*. [online]. 2022. [cit. 2022. 08.02]. Dostupné na internete: < <https://www.cenastatu.sme.sk/kv-d-pdas/2022/>>
11. COMPANYCONSALTING.sk. *Rezervný fond*. [online]. 2022. [cit. 2022. 05. 06.]. Dostupné na: <<https://www.companyconsulting.sk/slovník-25-rezervny-fond>>
12. COMPANYFORMATIONNORWAY. 2022. *Set up a private limited liability company in Norway*. [online]. 2022. [cit. 2022. 08. 05]. Dostupné na internete: <<https://www.companyformationnorway.com/set-up-company-norway>>
13. EUROPEAN COMMISSION. 2022. *Taxation trends in the European union*. [online]. 2022. [cit. 2022. 09.10.]. Dostupné na internete: <https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation-1/economic-analysis-taxation/data-taxation_en>
14. FIKEN. 2022. *Daň v spoločnostiach s ručením obmedzeným*. [online]. 2022. [cit. 2022. 08.10.]. Dostupné na internete: <<https://blogg.fiken.no/skatt-aksjeselskap/>>
15. Finančná správa Slovenska republika. [b]. 2022. *Sadzba dane*. [online]. 2022. [cit. 2022. 08.02]. Dostupné na internete: <Dostupné na: <<https://podpora.financnasprava.sk/929575-sadzba-dane>>
16. Finančná správa Slovenskej republiky. [a]. 2022. *Obchodné spoločnosti (a.s., s.r.o., k.s.,...)*. [online]. 2022. [cit. 2022. 07. 15]. Dostupné na internete: < <https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/dan-z-prijmov/pravnicke-osoby/obchodne-spolocnosti#PredmetDane>>
17. FINSTAT. [a]. 2022. *Analýza finančných výsledkov slovenských firiem za rok 2021*. [online]. 2022. [cit. 2022. 09. 10]. Dostupné na internete: <<https://finstat.sk/analyzy/analyza-financnych-vysledkov-firiem-2021>>
18. FINSTAT. [b]. 2022. *Štatistika vzniku a zániku firiem a živnostníkov*. [online]. 2022. [cit. 2022. 09. 10]. Dostupné na internete: <<https://finstat.sk/analyzy/statistika-poctu-vzniknutych-a-zaniknutych-firiem>>
19. HEALY consultant. 2022. *Business entities in Norway in 2022*. [online]. 2022. [cit. 2022. 08. 05]. Dostupné na internete: <<https://www.healyconsultants.com/norway-company-registration/setup-llc/>>

20. HENDEL C. *Podnikanie v Nórsku*. [cit. 2022. 08. 24]. Dostupné na internete: <<https://www.norway.no/cs/Czech-Republic/sluzby-informace/podnikani/>>
21. CHARLES J. 2022. *Norway*. [online]. 2022. [cit. 2022. 08. 16]. Dostupné na internete: <<https://www.britannica.com/place/Norway>>
22. Migračné informačné centrum IOM. 2020. *Spoločnosť s ručením obmedzeným (s.r.o.)*. [online]. 2022. [cit. 2022. 07. 04]. Dostupné na internete: <<https://www.mic.iom.sk/sk/podnikanie/obchodne-spolocnosti/188-spolocnost-s-rucenim-obmedzenym-s-r-o.html>>
23. Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky. 2022. *Akciová spoločnosť*. [online]. 2022. [cit. 2022. 07. 10]. Dostupné na internete: <<https://www.economy.gov.sk/podnikatelske-prostredie/zivotne-situacie-podnikatelo/zaciatok-podnikania/zalozenie-pravnickej-osoby/akciova-spolocnost>>
24. NORSKY PETROLEUM. 2022. *Ropná daň*. [online]. 2022. [cit. 2022. 11. 11.]. Dostupné na internete: <<https://www.norskipetroleum.no/okonomi/petroleumsskatt/>>
25. Podnikajte.sk. [b]. 2010. *Charakteristika komanditnej spoločnosti*. [online]. 2022. [cit. 2022. 07. 13]. Dostupné na internete: <<https://www.podnikajte.sk/ine-obchodne-spolocnosti-a-druzstvo/charakteristika-ks>>
26. Podnikajte.sk. [c]. 2010. *Charakteristika verejnej obchodnej spoločnosti*. [online]. 2022. [cit. 2022. 07. 13]. Dostupné na internete: <<https://www.podnikajte.sk/ine-obchodne-spolocnosti-a-druzstvo/charakteristika-vos>>
27. podnikajte.sk.. [a]. 2010. *Charakteristika spoločnosti s ručením obmedzeným*. [online]. 2022. [cit. 2022. 07. 04]. Dostupné na internete: <<https://www.podnikajte.sk/sro/charakteristika-sro>>
28. PWC. 2022. *Corporate - Taxes on corporate income*. [online]. 2022. [cit. 2022. 12.11]. Dostupné na internete: <<https://taxsummaries.pwc.com/norway/corporate/taxes-on-corporate-income#:~:text=A%20Norwegian%20resident%20company%20is,at%20a%20rate%20of%2022%25.>>>
29. REGJERINGEN. [a]. 2021. *Priame dane*. [online]. 2022. . [cit. 2022. 08. 01]. Dostupné na internete: <<https://www.regjeringen.no/no/tema/okonomi-og-budsjett/skatter-og-avgifter/direkte-skatter/id2353512/>>>

30. REGJERINGEN. [b]. 2022. *Nepriame dane*. [online]. 2022. . [cit. 2022. 08. 01]. Dostupné na internete: < <https://www.regjeringen.no/no/tema/okonomi-og-budsjett/skatter-og-avgifter/indirekte-skatter/id2353322/>>
31. Slovensko.sk. 2019. *Predmet dane*. [online]. 2022. [cit. 2022. 07. 15]. Dostupné na internete: < https://www.slovensko.sk/sk/agendy/agenda/_predmet-dane1/>
32. Slovensko.sk. 2020. *Jednoduchá spoločnosť na akcie*. [online]. 2022. [cit. 2022. 07. 13]. Dostupné na internete: <https://www.slovensko.sk/sk/zivotne-situacie/zivotna-situacia/_jednoducha-spolocnost-na-akcie/>
33. SOLEM Richard. 2022. *Prudký pokles dane z príjmu právnických osôb*. [online]. 2022. [cit. 2022. 10. 10.]. Dostupné na: <<https://www.ssb.no/virksomheter-foretak-og-regnskap/skatt-for-naeringsvirksomhet/statistikk/skatt-for-selskaper/artikler/kraftig-fall-i-selskapsskatten>>
34. SROONLINE. *S.R.O. alebo akciová spoločnosť*. [online]. [cit.2022. 09.09.]. Dostupne na internete: <https://www.sroonline.sk/blog_clanok_sro-alebo-akciová-spolocnost>
35. STATISTISK SENTRALBYRA statistics Norway. [a]. 2022. *Veľký nárast počtu podnikov*. [online]. 2022. [cit. 2022. 10. 10.]. Dostupné na: <<https://www.ssb.no/virksomheter-foretak-og-regnskap/virksomheter-og-foretak/statistikk/virksomheter/artikler/stor-okning-i-antall-virksomheter>>
36. STATISTISK SENTRALBYRA statistics Norway. [b]. 2022. *Prežitie a rast novozaložených podnikov*. [online]. 2022. [cit. 2022. 10. 10.]. Dostupné na: <<https://www.ssb.no/virksomheter-foretak-og-regnskap/virksomheter-og-foretak/statistikk/nyetablerte-foretaks-overlevelse-og-vekst>>
37. STATISTISK SENTRALBYRA statistics Norway. [c]. 2022. *Daň pre firmy*. [online]. 2022. [cit. 2022. 10. 09.]. Dostupné na: <<https://www.ssb.no/virksomheter-foretak-og-regnskap/skatt-for-naeringsvirksomhet/statistikk/skatt-for-selskaper>>
38. ŠUTYOVÁ Z. 2015. *Akciová spoločnosť a jej charakteristika*. [online]. 2022. [cit. 2022. 07. 11]. Dostupné na internete: <<https://www.podnikajte.sk/ine-obchodne-spolocnosti-a-druzstvo/charakteristika-as>>
39. Tradeconomics. 2022. *Norway Indicators*. [online]. 2022. [cit. 2022. 07. 27]. Dostupné na internete: <<https://tradeconomics.com/norway/indicators>>

40. Tradingeconomics. 2022. *Slovakia Indicators*. [online]. 2022. [cit. 2022. 08. 08].
Dostupné na internete: <<https://tradingeconomics.com/slovakia/indicators>>
41. WISE. 2017. *Starting a business in Norway*. 2022. [cit. 2022. 07. 27]. Dostupné na internete: <<https://wise.com/gb/blog/start-a-business-in-norway>>
42. Zákon č. 40/1964 z 01.01.2019. Občiansky zákonník. § 18. [online]. 2022. [cit. 2022. 07. 04]. Dostupné na internete:< <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/20190101>>
43. Zákon č. 513/1991 z 17.07.2022. o obchodnom zákonníku. § 105b. [online]. 2022. [cit. 2022. 07. 04]. Dostupné na internete:< <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/>>
44. Zákon č. 513/1991 z 17.07.2022. o obchodnom zákonníku. § 110. [online]. 2022. [cit. 2022. 07. 08]. Dostupné na internete:< <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/>>
45. Zákon č. 513/1991 z 17.07.2022. o obchodnom zákonníku. § 56. [online]. 2022. [cit. 2022. 08. 08]. Dostupné na internete:< <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/>>